

රජයේ ඉඩම් බදු පදනම මත බැහැර
කිරීම හා බදු අයකිරීමේ මාර්ගෝපදේශ
සංග්‍රහය

පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව
මධ්‍යම පළාත

පෙරවදන

රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමේදී ඉඩම් බැහැර කිරීම, රජයේ ඉඩම් ආරක්ෂා කිරීම මෙන්ම රජයට ඉඩම් අවශ්‍ය වන අවස්ථාවන් වලදී අත්කර ගැනීම යන කරුණු සම්බන්ධයෙන් පහත පනත් වලින් නෛතික රාමුව සකස් කර ඇත.

1. ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත
2. රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත
3. ඉඩම් ප්‍රදාන (විශේෂ විධිවිධාන) පනත
4. ඉඩම් අත්කර ගැනීමේ පනත
5. රජයේ ඉඩම් සන්තකය ආපසු ගැනීමේ පනත

ඒ අනුව, රජයේ ඉඩම් වල පරම අයිතිය අතිගරු ජනාධිපතිවරයා සතු වන අතර එම බලතල වලින් කොටසක් ඉඩම් අමාත්‍යවරයා වෙතද ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙතද පවරා ඇති අතර ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙනුවෙන් දිවයින පුරා ඇති රජයේ ඉඩම් වල භාරකාරිත්වය දරනුයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් විසින්ය. 13 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට අනුව පළාත් සභා පරිපාලනයට අදාළ රජයේ ඉඩම් බැහැර කිරීමේදී පළාත් සභා මතය විමසා කටයුතු කරනු ලබයි. උක්ත නෛතික රාමුව තුළ රජයේ ඉඩම් බැහැර කිරීම හා බැහැර කරන ලද ඉඩම් වලට අදාළ බදු මුදල් රැස් කිරීමද ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් යටතේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටමෙන් සිදු කරනු ලබයි. ඉඩම් කාර්යය සංග්‍රහය මඟින් නෛතික කාර්යයන් ඉටු කරලීම සඳහා පසුබිම සකස් කර ඇති අතර ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් සම්පාදිත රජයේ ඉඩම් කළමනාකරනය මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය මඟින් ඉඩම් රාජකාරි සරලව, විනිවිදභාවයකින් යුක්තව ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය වැඩපියවරයන්, ගැලීම් සටහන් හා සෝදිසි පත්‍ර සකස් කර ඇත. එසේම ඉඩම් රාජකාරි වල නිරත නිලධාරීන්ගේ පහසුව උදෙසා බදු අයකරනු ලබන බදු මූලාශ්‍ර හැඳින්වීම, බදු රැස් කිරීම, ගණනය කිරීම හා ගිණුම්ගත කිරීම සම්බන්ධයෙන්ද එවැනි මාර්ගෝපදේශයක් සැපයීම කාලීන අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුනාගන්නා ලද බැවින් මෙම මාර්ගෝපදේශය නිකුත් කරන අතර මෙතුළින් පළාත තුළ නිසි කලට නිසි පරිදි බදු අයකිරීමේ කටයුතු සිදු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

පළාතේ කටයුතු වෙනුවෙන් නිරන්තර මභපෙත්වන මධ්‍යම පළාත් ගරු ආණ්ඩුකාරතුමා, ප්‍රධාන ලේකම් තුමා, ප්‍රධාන හා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශ ලේකම් තුමා මෙහිලා ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරන අතර මාගේ සංකල්පය යථාර්ථයක් බවට පත් කරන්නට කැපවූ මධ්‍යම පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් දර්ශනී ගුණවර්ධන මියටත්, සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස් ගයා උඩුවෙල මියටත්, විශේෂ ශ්‍රේණියේ ජනපද නිලධාරීන් වන වම්පා රණසිංහ මියටත්, සේනක බස්නායක මහතාටත් පරිගණකගත කිරීමෙන් සහාය වුණු විෂයභාර නිලධාරීන් ෂර්මිලා ප්‍රියදර්ශනී මියටත් නන් අයුරින් සහය වූ සියලුම නිලධාරීන් වෙතත් මාගේ කෘතඥතාව ප්‍රකාශ කිරීමට කැමැත්තෙමි.

මෙම මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය මධ්‍යම පළාතේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වල නිලධාරීන්ට බදු රැස් කිරීම, ගණනය කිරීම, වාර්තා තබා ගැනීම හා ගිණුම්ගත කිරීම සම්බන්ධව මභපෙත්වීමක් ලබා දීමට සකසා ඇති අතර, මෙම මාර්ගෝපදේශයෙන් කිසිදු විටක රජයේ ඉඩම් කළමනාකරනයට අදාළ පනත්, ආඥා පනත්, ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් නිකුත් කරන ලද චක්‍රලේඛ හා උපදෙස් අභිබවා නොයන බව සැලකිල්ලට ගත යුතුය.

මනෝෂා විජේතුංග,
පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්,
මධ්‍යම පළාත.

කෙටි යෙදුම්

ඉ. සං.ආ	-	ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත
ර. ඉ. ආ	-	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත
ඉ.කො.ප	-	ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්
ඉ. කො. ජ. දෙ	-	ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව
ඉ.කො	-	ඉඩම් කොමසාරිස්
එල්. සී. ඩී (LCD)	-	Land Commissioner Department
ආ. ඒ. ආ	-	ආණ්ඩුවේ ඒජන්ත ආකෘති
ප. ඉ. කො	-	පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්

පටුන

1	හැඳින්වීම.....	7
2	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ බදු දීම	8
3	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ බලපත්‍රලාභීන් තෝරා ගැනීම.....	9
4	ඉඩම් කවචේරියක් පැවැත්වීමට අදාළ වැඩ පියවර.....	10
5	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ ලබා දෙනු ලබන බලපත්‍ර වර්ග.....	11
5.1	දීර්ඝ කාලීන බදු බලපත්‍ර ලබාදීම	11
5.1.1	පදිංචිය සඳහා රජයේ ඉඩම් බදු දීම.....	12
5.1.2	කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා රජයේ ඉඩම් බදුදීම	12
5.1.3	වාණිජ කටයුතු සඳහා රජයේ ඉඩම් බදුදීම.....	12
5.1.4	වරණීය පදනම මත රජයේ ඉඩම් බදු දීම.....	13
5.2	වාර්ෂික බදු ලබා දීම.....	14
5.3	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ දීමනාපත්‍ර නිකුත් කිරීම	14
5.4	කෙටිකාලීන බදු	14
5.5	විශේෂ ප්‍රදාන මගින් ලබා දීම.....	15
5.6	පැවරුම් නියෝග මගින් ඉඩම් බැහැර කිරීම.....	15
5.7	බෞද්ධ විහාරස්ථාන සඳහා නිදහස් දීමනාපත්‍ර ලබා දීම.....	15
5.8	පුරාමහක බදුකර ලබා දීම	16
6	රජයේ ඉඩම් බදු දීම සම්බන්ධයෙන් නියම කොට ඇති බදු ප්‍රමාණයන්	17
6.1	ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම.....	18
6.2	ඉඩමේ දියුණු වටිනාකම.....	18
6.3	ඉඩමේ වාණිජ / වෙළඳපොල වටිනාකම	18
7	ඉඩම් කවචේරි මගින් තෝරාගනු ලබන පුද්ගලයන්ගේ ඉඩම් වලට අදාළ තක්සේරු වර්ෂය නිර්ණය කිරීම.....	19
8	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ දීර්ඝකාලීන බදු සකස් කිරීම	20
8.1	ලේඛන සකස් කර අනුමැතියට යොමු කිරීම	20
8.2	වැඩ පියවර.....	20- 19
9	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ දීර්ඝකාලීන බදු බලපත්‍ර සම්බන්ධ වාර්තා තබා ගැනීම.....	22-26
10	බදු මුදල් අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය	29
11	රජයේ ඉඩම් බදු ආදායම්	30

11.1	ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ අයකරන බදු.....	30
11.1.1	ගොවි පන්තියේ නොවන තැනැත්තන්ගෙන් අයකරන ගැණුම් මිල.....	30-28
11.1.2	මධ්‍යම පන්තික දීමනාපත්‍ර (R දීමනාපත්‍ර) වල ගාස්තු.....	32-30
11.1.3	ඉඩම් නිදහස් කිරීමේ ආඥා පනත (LRO) යටතේ ගාස්තු.....	33
11.1.4	බලපත්‍ර පිටපත් ගාස්තු.....	33
11.2	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ අයකරන බදු.....	34
11.2.1	සියලුම දීර්ඝකාලීන බදු.....	34
11.2.2	විභාජන වල ප්‍රාරම්භක බදු.....	34
11.2.3	වාර්ෂික අවසරපත්‍ර සඳහා බදු.....	34
12	බදු අයකිරීම පිළිබඳ සාමාන්‍ය ක්‍රමවේදය හා නව විධිවිධාන	35
12.1	නේවාසික කටයුතු සඳහා දීර්ඝකාලීන බදු ලබා දීම.....	36
12.1.1	නව විධි විධාන	36
12.2	නේවාසික කටයුතු සඳහා නිදහස් දීමනාපත්‍ර ලබා දීම.....	38
12.2.1	නව විධි විධාන	38
12.3	කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා දීර්ඝකාලීන බදු ලබා දීම.....	39
12.3.1	නව විධි විධාන	40-40
12.4	වාණිජ කටයුතු සඳහා දීර්ඝකාලීන බදු ලබා දීම.....	43
12.4.1	නව විධි විධාන	43-44
12.5	2020/06 වනුලේඛය මඟින් හඳුන්වා දී ඇති අනෙකුත් සහනයන්	47
12.5.1	කාර්තුමය පදනමින් බදු මුදල් ගෙවීමට අවස්ථාව සලසා දීම.....	47
12.5.2	දිරිගැන්වීමේ වට්ටම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.....	48
12.5.3	හිඟ බදු ගෙවීම සඳහා සහන කාලයක් ලබා දීම	48
13	නව විධි විධානද අදාළ කර ගනිමින් සිදු කරන ලද ගණනය කිරීමක් සඳහා උදාහරණයක්.....	49-48
14	ඉඩම් නොමැති රණවිරුවන්ගේ පදිංචිය සඳහා රජයේ ඉඩම් ලබා දීම.....	51
15	දීර්ඝකාලීන බදුකර නිකුත් කර ඇති අවස්ථාවන්හිදී හා බදු අනුමැතිය ලැබී ඇති අවස්ථාවන්හිදී බදු ගෙවීම පැහැරහැරීම මත ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග.....	52
16	වාර්ෂික අවසරපත්‍ර	53-52
17	වාර්ෂික අවසරපත්‍ර වලට අදාළ ආකෘති පත්‍ර.....	55
17.1	රජයේ ඉඩමක් භුක්ති විඳීමේ වාර්ෂික අවසරපත්‍රය (ඉ. කො. 75).....	55
17.2	ගොඩනැගිලි සහිත රජයට අයිති ඉඩමක පදිංචි වීම සඳහා දෙනු ලබන අවසරපත්‍රය (වාර්ෂික) (ඉ.කො. 76).....	56

17.3	ගොඩනැගිලි සහිත ඉඩමක් භුක්ති විඳිමට දෙන අවසරපත්‍රය (මාසික බද්දට) (ඉ.කො. 77)	56
17.4	ඉ.කො. 71 /ඉ.කො 72.....	57
17.5	ඉ. කො. 73 / ඉ. කො 74.....	58
17.6	ඉ.කො 78 (බලපත්‍ර).....	58-57
18	අවසර පත්‍රයක් / බලපත්‍රයක් ලබා ගැනීමට අදාළ වැඩ පියවර.....	60
19	අවසරපත්‍රවලට අදාළ බදු කුලිය අයකර ගැනීම, දඩ මුදල් හා ප්‍රතිශෝධන	61
20	වාර්ෂික අවසරපත්‍රය දීර්ඝ කිරීම	62
21	වාර්ෂික අවසරපත්‍ර වලට අදාළ වාර්තා	62
22	අවසරපත්‍ර අවලංගු කිරීම.....	63
23	ගංභා ඇලදොල සඳහා රක්ෂිත ඉඩම්	64
24	පාරවල් සඳහා රක්ෂිත ඉඩම්	65
25	රජයේ ඉඩම් වෙත වාර්ෂික අවසරපත්‍ර හා බලපත්‍ර ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් නියමකොට ඇති බදු ප්‍රමාණයන්.....	65-66

1 හැඳින්වීම

1947 අංක 08 දරන රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ මූලික වශයෙන්, රජයට අයත් ඉඩම් නේවාසික, වාණිජ හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා පුද්ගලයන් හා ආයතන වෙත දීර්ඝකාලීන බදු ලබා දීමත්, වාර්ෂික බදු (ඵලදා බදු, ජලය හැරවුම් බදු, දුරකථන කුළුණු ඉදිකර ගැනීම, බනිජ ඉවත් කිරීම ආදී) බලපත්‍ර ලබා දීමත් සිදු කරනු ලබයි. මීට අමතරව මෙම පනත යටතේ විවිධ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා මෙන්ම රජයේ දෙපාර්තමේන්තු, පළාත් පාලන ආයතන, රාජ්‍ය සංස්ථා, ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල, සමූපකාර සමිති, අනෙකුත් සමිති සමාගම් වලට වරණීය පදනමක් මත බදු දීමද , විභාගස්ථාන වලට නිදහස් දීමනාපත්‍ර සහ පුරවිභක බදුකර, වෙනත් පූජනීය ස්ථාන ස්ථාන සඳහා භාරකාර මණ්ඩල වෙත දීර්ඝකාලීන බදුකර සකස් කිරීම් යනාදී කටයුතුද සිදු කරනු ලබන අතර ඒ හරහා රජයට අයවිය යුතු බදු අය කර ගැනීමද සිදු කරනු ලැබේ.

මෙලෙස දීර්ඝකාලීන, කෙටිකාලීන හා වාර්ෂික වශයෙන් බදු ගොනු පවත්වාගෙන යාමේදී පනතේ වගන්ති, රෙගුලාසි සහ නියෝග මෙන්ම මීට අදාළව නිකුත් කර ඇති චක්‍රලේඛ හා වෙනත් අණපනත්ද සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරමින්,

- ❖ අදාළ බදු ලේඛණ සකස් කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම,
- ❖ බදු ගණනය කිරීම,
- ❖ බදු කරුවන් වෙත සන්නිවේදනය කිරීම,
- ❖ බදු අය කර ගැනීම,
- ❖ බදු නොගෙවන්නන් වෙත නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම,
- ❖ ගැටලු ඇත්නම් විසඳීම,
- ❖ යාවත්කාලීන බදු වාර්තා පවත්වා ගැනීම,
- ❖ බදු ගිණුම්ගත කිරීම,

නිසි පරිදි සිදු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

2 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ බදු දීම

රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ පොදුවේ පහත අවස්ථා අනුව බදු ලබා දීම සිදු කරනු ලැබේ.

- 1) සංස්ථාපිත හෝ සංස්ථාපිත නොවන එක් අයෙකුට වැඩි පුද්ගලයන් සංඛ්‍යාවකට හෝ පුද්ගල කණ්ඩායමකට රජයේ ඉඩම් බැහැර කරන විට,
- 2) ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතින් පරිහානිත ඉහළ ආදායම් ලබන පුද්ගලයන්ට රජයේ ඉඩම් බැහැර කරන විට,
- 3) ප්‍රමාණයෙන් විශාල වූ ඉඩම් කොටසක් බැහැර කරන විට,
- 4) ආගමික කටයුතු පුණ්‍ය කටයුතු, ක්‍රීඩා හා විනෝද කටයුතු, කාර්මික හා වාණිජ කටයුතු හෝ පදිංචිය සඳහා රජයේ ඉඩම් බැහැර කරන විට,
- 5) ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ඇතුළත් කළ හැකි කොන්දේසි වලට අනුකූල නොවන කොන්දේසි ඇතුළත් කර රජයේ ඉඩම් බැහැර කරන විට,

(පිටුව 200 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, ඉඩම් නියෝග 190)

3 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ බලපත්‍රලාභීන් තෝරා ගැනීම

අදාළ ඉඩම අයත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් පවත්වනු ලබන ප්‍රසිද්ධ ඉඩම් කවචේරියක් මඟින් බදු කරුවන් තෝරා ගැනීම ප්‍රධාන ක්‍රමය වූවත් යම් යම් විශේෂිත අවස්ථා වලදී ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියක් මඟින් හෝ ටෙන්ඩර් කැඳවීම හරහා අවස්ථානුකූලව බදුකරුවන් තෝරා ගැනීම සිදු කරනු ලැබේ.

රජයේ ඉඩමක දීර්ඝකාලයක් පදිංචිව සිටින හා භුක්ති විදින එහෙත් ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ඉඩම් බැහැර කර නොහැකි අයවලුන් ද මේ යටතට අයත් අතර ඉඩම් කවචේරියකට ඇතුළත් කර ඔවුන් වෙතද නීත්‍යානුකූල ලේඛණයක් සකස් කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගනු ඇත.

මෙහිදී ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ චක්‍රලේඛ අංක 2008/4, 2008/4 (1) හි විධිවිධාන අනුව ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් විසින් ඉඩම් කවචේරි පවත්වා අවසන් තේරීම් ලැයිස්තුව පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත එවීමෙන් පසු පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් අදාළ බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමට අදාළ අනුමැතිය ලබා දේ. අනතුරුව රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ අනුමැතිය ලද පුද්ගලයන්ගේ දීර්ඝකාලීන බදු බලපත්‍ර සකස් කිරීමට අදාළ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ වේ.

4 ඉඩම් කවචේරියක් පැවැත්වීමට අදාළ වැඩ පියවර

- 1) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් සංවර්ධන සැලැස්ම / ඉඩම් කවචේරි යෝජනාව (එල්. සී. ඩී. 01, 02, 03) 2008/4, 2008/4 (1) චක්‍රලේඛය අනුව අනුමැතියට පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත යොමු කිරීම.
- 2) පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් ඉඩම් කවචේරි පැවැත්වීමට අනුමැතිය ලබා දීම.
- 3) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් අදාළ බලප්‍රදේශය තුළ ඉඩම් කවචේරි දැන්වීම ප්‍රසිද්ධ කිරීම.
- 4) ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ අදාළ බලතල පැවරූ අයෙකු මගින් ඉඩම් කවචේරි පැවැත්වීම.
(ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතේ ඉඩම් නියෝග 84 හි ඉඩම් කවචේරි පැවැත්වීම සඳහා බලය ඇති නිලධාරීන් සම්බන්ධව පැහැදිලි කර ඇත)
(පිටුව 80 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, ඉඩම් නියෝග 84)
- 5) 2008/4(1) චක්‍රලේඛයේ සඳහන් ආකෘතියට අනුව මූලික තේරීම් ලැයිස්තුව ප්‍රසිද්ධ කිරීම හා පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත යොමු කිරීම.
- 6) මූලික තේරීම් ලැයිස්තුව සඳහා විරෝධතා තිබෙනම් පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් විරෝධතා පරීක්ෂණ පැවැත්වීම.
- 7) පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් අවසන් තේරීම් ලැයිස්තුවට අනුමැතිය ලබා දීම හා අදාළ බලපත්‍ර ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත නිකුත් කිරීම. (ඉ.කො.ජ වෙත අවසන් තේරීම් ලැයිස්තුවේ පිටපතක් යැවීම)
- 8) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් අවසන් ලැයිස්තුව ප්‍රසිද්ධ කිරීම, ප්‍රසිද්ධ කළ ලේඛණ ගොනු ගත කිරීම හා ඉඩම් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමට අදාළ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.

5 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ ලබා දෙනු ලබන බලපත්‍ර වර්ග

මෙලෙස ඉඩම් කවිවේරි හරහා රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ මූලිකව බලපත්‍ර වර්ග 02 ක් නිකුත් කිරීමට අනුමැතිය පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් ලබා දෙනු ඇත.

- 1) දීර්ඝකාලීන බදු බලපත්‍ර
- 2) වාර්ෂික අවසරපත්‍ර

මීට අමතරව රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ ඉඩම් බැහැර කිරීමට පහත සඳහන් ක්‍රමවේදද යොදාගනී.

- 3) නිදහස් දීමනාපත්‍ර ලබා දීම.
- 4) කෙටි කාලීන බදු ලබා දීම.
- 5) විශේෂ ප්‍රදාන ලබා දීම.
- 6) පැවරුම් නියෝග මඟින් ලබා දීම.
- 7) බෞද්ධ විහාරස්ථාන සඳහා නිදහස් දීමනාපත්‍ර ලබා දීම.
- 8) ප්‍රාරම්භක බදුකර ලබා දීම.
- 9) රජයේ දෙපාර්තමේන්තු හා අමාත්‍යාංශ වෙත ඉඩම් නිදහස් කිරීම.

5.1 දීර්ඝ කාලීන බදු බලපත්‍ර ලබාදීම

මේ යටතේ පහත සඳහන් අවස්ථාවන් වෙනුවෙන් රජයේ ඉඩම් දීර්ඝකාලීන බදු පදනමින් බැහැර කිරීම සිදු කරනු ලැබේ.

- නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය හෝ භෞතික සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හෝ රජය විසින් යම්කිසි විශේෂ ව්‍යාපෘතියක් යටතේ නාගරික ප්‍රදේශ හෝ වැඩිදියුණු කළ ප්‍රදේශ ලෙස නම්කර ඇති ප්‍රදේශ වල පුද්ගලයින්ට රජයේ ඉඩම් ලබා දීමේදී,
- ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතින් පරිබාහිර ඉහළ ආදායම් ලබන පුද්ගලයන්ට නේවාසික, කෘෂිකාර්මික හා වාණිජ කටයුතු සඳහා රජයේ ඉඩම් ලබා දීමේදී,
- විශේෂ ව්‍යාපෘති සඳහා පුද්ගලයින් හෝ ආයතන වෙත ඉඩම් ලබා දීමේදී,
- බෞද්ධ නොවන අනෙකුත් ආගමික ආයතන වෙත ඉඩම් ලබා දීමේදී,
- සමුපකාර සමිති වෙත ඉඩම් ලබා දීමේදී,
- සංස්ථාපිත මණ්ඩල වෙත ඉඩම් ලබා දීමේදී,

5.1.1 පදිංචිය සඳහා රජයේ ඉඩම් බදු දීම

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ චක්‍රලේඛ අංක 2008/4 හා 2008/4 (1) අනුව ඉඩම් කවිචේරි පවත්වා පුද්ගලයින් තෝරා ගැනීම සිදු කරනු ලබයි. තෝරාගත් වර්ෂය වනුයේ සාමාන්‍යයෙන් ඉඩම් කවිචේරි පැවැත්වූ වර්ෂය වන අතර තක්සේරු වර්ෂය සඳහා තවදුරටත් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ අංක 2022/02 චක්‍රලේඛයේ විධිවිධාන අදාළ කරගත යුතුය. (පිටු අංක 16 හි අනු අංක 07 යටතේ වැඩිදුරටත් පැහැදිලි කර ඇත)

5.1.2 කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා රජයේ ඉඩම් බදුදීම

කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ගොවීන්ට හා මධ්‍යම පාන්තිකයන්ට අවශ්‍ය කරන ඉඩම් ලබාදිය යුත්තේ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ වන අතර ඉන් පිටස්තර පුද්ගලයින්ට හා සමිති වලට කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා රජයේ ඉඩම් බැහැර කල යුත්තේ රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේය.

5.1.3 වාණිජ කටයුතු සඳහා රජයේ ඉඩම් බදුදීම

වාණිජ /ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා රජයේ ඉඩම් බදු දීම මේ යටතේ සිදු කරනු ලබයි.

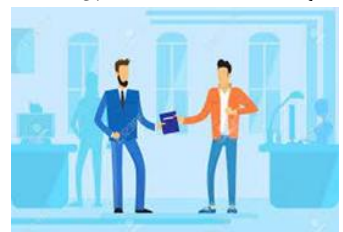
5.1.4 වරණීය පදනම මත රජයේ ඉඩම් බදු දීම

වරණීය පදනමක් මත ඉඩම් ප්‍රදානය කිරීම හෝ බදුදීම ලෙස හඳුන්වන්නේ තරඟයකින් තොරව රජයේ ඉඩම් කඩිනමින් විශේෂ පුද්ගලයෙකුට හෝ පුද්ගලයන්ට හෝ ආයතනයකට බැහැර කිරීමය. එසේ කළ යුත්තේ එසේ කිරීමට තරම් ප්‍රබලවූත්, විශේෂ වූත් හේතු ඇත්නම් පමණි.

(පිටුව 205 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, ඉඩම් නියෝග 199)

උදා :-

- පුණ්‍යමය, අධ්‍යාපනික, ආගමික, වැනි කටයුත්තක් සඳහා අවශ්‍ය වූ විට ඉඩම් ලබා දීමද, බෞද්ධ නොවන අනෙකුත් ආගමික ආයතනයන්ට රජයේ ඉඩම් ලබා දීමද මේ යටතේ සිදු කරනු ලැබේ. (පිටුව 206,208 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, ඉඩම් නියෝග 200)
- රැස්වීම් ශාලා, ප්‍රජා ශාලා, ආදිය තැනීමට ග්‍රාම සංවර්ධන සමිති වැනි සංවිධාන වලට අවශ්‍ය වූ විට
- කාර්යාලයක් හෝ ගබඩාවක් සැකසීමට සමුපාකාර සමිතියකට ඉඩමක් අවශ්‍ය වූ විට
- කිරි මණ්ඩලය, ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව ආදී රාජ්‍යානුබද්ධ ආයතනයන්ට අවශ්‍ය වූ විට
- රජයේ ඉඩම් අනවසරයෙන් අල්ලාගෙන සිටින අය ඉඩම් වලින් ඉවත් කල නොහැකි විට
- යම්කිසි විශේෂ මණ්ඩලයකට වරණීය බදුකරයක් නිකුත් කරන ලෙස යම් කිසි නීතියකින් නියම වී ඇති විට
- වෙනත් නීති යටතේ සංස්ථාපිත වූ යම් යම් මණ්ඩල වලට ඉඩමක් අවශ්‍ය වූ විට (එම මණ්ඩල ස්ථාපිත කරන ලද පනත් වල සඳහන් ආකාරයට ඉඩම් ලබා දේ)
- වාණිජමය වූ හෝ කාර්මික වූ හෝ කෘෂිකාර්මික වූ හෝ ව්‍යාපෘති සඳහා

5.1.4.1 වරණය බදු දීමට අදාළ පරිපාටිය

රජයේ ඉඩම් පිළිබඳ සෑම වරණය බද්දකටම රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ පනවන ලද 21 (1) රෙගුලාසිය යටතේ ඉඩම් අමාත්‍යවරයාගේ පූර්ව ලිඛිත අනුමැතිය ඉඩම් කොමසාරිස් මගින් ලබා ගත යුතුය. අනුග්‍රාහික පදනම මත ඉඩමක් ලබාදීමේ සම්පූර්ණ බලතල රඳා පවතින්නේ අමාත්‍යවරයාටය. එසේ වුවද කිසිදු අවස්ථාවක දීර්ඝ කාලීන බද්දක් පසුව ලබාදීමේ අරමුණින් වාර්ෂික බද්දක් හෝ වෙනත් අයුරකින් රජයේ ඉඩමක් බැහැර නොකල යුතුය.

5.2 වාර්ෂික බදු ලබා දීම

මේ සම්බන්ධව ඉදිරි පරිච්ඡේදයකදී සවිස්තරාත්මකව පැහැදිලි කිරීම සිදු කරනු ලබයි. (පිටු අංක 51 සිට 66 දක්වා බලන්න)

5.3 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ දීමනාපත්‍ර නිකුත් කිරීම

තෝවාසික කටයුතු සඳහා මෙම පනත යටතේ බදු දී ඇති ඉඩම් නිසි පරිදි සංවර්ධනය කර භුක්ති විඳි නම් ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම හා වාර මුදල / දඩ මුදල අයකර, එකවර නිදහස් දීමනාපත්‍රයක් නිකුත් කල හැක. එම දීමනාපත්‍රය නිකුත් කල පසු ඉඩමේ පූර්ණ අයිතිය පුද්ගලයා සතුය.

5.4 කෙටිකාලීන බදු

ක්‍රීඩා සමාජ/ සමිති, ග්‍රාම සංවර්ධන සමිති, ග්‍රාමෝදය මණ්ඩල, කාන්තා සමිති, මරණාධාර සමිති, ප්‍රජා මණ්ඩල ආදිය සඳහා වරණීය බදුකර පිට ඉඩම් බදු දෙනු ලබන්නේ අවුරුදු 5 කට නොවැඩි කෙටිකාලීන බද්දක් වශයෙනි. මේ යටතේ ඉඩම් බදු දීම සඳහා, අදාළ සමිතියේ ව්‍යවස්ථා ඉඩම් බදු ගත හැකි වන පරිදි විධි විධාන ඇතුළත්ව තිබීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. එකී විධිවිධාන එම ව්‍යවස්ථා මාලාවල ඇතුළත්ව නොමැති නම් 7 වැනි පරිච්ඡේදයේ දැක්වෙන පරිදි විශේෂ ව්‍යවස්ථා ඊට ඇතුළත් කරන ලෙස සමිති වලට නියම කල යුතුය.

(පිටුව 251 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, ඉඩම් නියෝග 200.3 ආ.(1))

5.5 විශේෂ ප්‍රදාන මගින් ලබා දීම

කිසියම් පුණ්‍යමය, අධ්‍යාපනික, පරිත්‍යාගමය, ආගමික හෝ විද්‍යාත්මක කාර්යයක් හෝ ජනාධිපතිවරයා විසින් අනුමත කළ හැකි සෙසු කවර කටයුත්තකට ඉතා සුළු මුදලක්, කුලියක් හෝ පාරිතෝෂිකයක් අයකර විශේෂ ප්‍රදානයන් හෝ විශේෂ බද්දක් වශයෙන් රාජ සන්තක ඉඩම් බදු දීමට හැකියාව පවතී.

උදා:-

- ❖ නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය,
 - ❖ නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය,
- වැනි ආයතන සඳහා මේ යටතේ ඉඩම් ලබා දේ.

5.6 පැවරුම් නියෝග මගින් ඉඩම් බැහැර කිරීම

පළාත් පාලන ආයතන වලටත් ත්‍රිවිධ හමුදාවන් වෙතත් කිසියම් විශේෂ නීතියක් නියමිත වී ඇති විටක අදාළ මණ්ඩල වෙතත් රජයේ ඉඩම් මේ යටතේ පැවරිය හැකිය.

5.7 බෞද්ධ විහාරස්ථාන සඳහා නිදහස් දීමනාපත්‍ර ලබා දීම

බෞද්ධාගමේ විරස්තිථිය උදෙසා ශිෂ්‍ය අනු ශිෂ්‍ය පරම්පරාවට උරුම වන අයුරින් බෞද්ධ විහාරස්ථානයක් ලෙස සංවර්ධනය කර ඇති සහ බෞද්ධාගමික ස්ථාන ලෙස පවත්වාගෙන යා හැකි තරම් අත්‍යවශ්‍ය වූ උපාංගයන්ගෙන් සමන්විත විහාරස්ථාන සඳහා අයකිරීමකින් තොරව නිදහස් දීමනාපත්‍ර ලබා දෙනු ලැබේ. (ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ අංක 2020/8 වක්‍රලේඛය)

5.8 ප්‍රාරම්භක බදුකර ලබා දීම

එසේ බෞද්ධ විහාරස්ථානයකට අවශ්‍ය වන්නා වූ අංගෝපාංගයන් නොපවතින අවස්ථා හා විහාරස්ථාන ගනයට නොවැටෙන අනෙකුත් බෞද්ධ ආයතන සඳහා ප්‍රාරම්භක බදුකරයක් සහන බදු ප්‍රතිශතයක් යටතේ ලබා දෙනු ලැබේ.

උදා:-

- ❖ ආරණ්‍ය සේනාසන
- ❖ බෞද්ධ මධ්‍යස්ථාන
- ❖ පිරිවෙන්
- ❖ නේවාසික හික්ෂු ආයතන
- ❖ දසසිල් මාතා ආරාම

මුල් වරට ප්‍රාරම්භක බදුකරයක් ලබා දුන්නද එය විහාරස්ථානයක් ලෙස අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කරමින් සංවර්ධනය කර පවත්වාගෙන යන තත්වයට පත් වූ පසු ඒ වෙත නිදහස් දීමනාපත්‍රයක් ලබා දෙනු ලැබේ.

6 රජයේ ඉඩම් බදු දීම සම්බන්ධයෙන් නියම කොට ඇති බදු ප්‍රමාණයන්

බදු දීම	බදු ලබාදෙන පදනම	බදු කුලිය සඳහා පදනම	බදු ලබා දෙන කාල සීමාව	ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතු කාලසීමාව	වෙනත්
නේවාසික කටයුතු සඳහා (පදිංචිය)	දීර්ඝකාලීන බදු	ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 4%	අවු. 30	ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ.	ඕනෑම අවස්ථාවක සම්පූර්ණ තක්සේරු මුදල හා වාරමුදල එකවර ගෙවා නිදහස් දීමනාපත්‍රයක් ලබාගත හැකිය.
කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා	දීර්ඝකාලීන බදු	ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 4%	අවු. 30	අවු. 05	අවුරුදු 30ත් 30 ට බදු කාලසීමාව අලුත් කරගත යුතුය.
වාණිජ කටයුතු සඳහා	දීර්ඝකාලීන බදු	ඉඩමේ වත්මන් වෙළඳපොල වටිනාකමින් 4%	අවු. 30	අවු. 05	අවුරුදු 30ත් 30 ට බදු කාලසීමාව අලුත් කරගත යුතුය.
පුණ්‍යමය, අධ්‍යාපනික, පරිත්‍යාගමය, ආගමික හෝ විද්‍යාත්මක කාර්යයක් හෝ ජනාධිපතිවරයා විසින් අනුමත කළ හැකි සෞඛ්‍ය කවර කටයුත්තකට	6 (1) වගන්තිය (විශේෂ ප්‍රදාන)	ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් ½%	-	ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ.	-
සමාජ කටයුතු හෝ ක්‍රීඩා සඳහා	කෙටිකාලීන බදු	ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 2%	අවු. 05	ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ.	-
සමුපකාර සමිති	දීර්ඝකාලීන බදු	<p>* නගර සභා මහනගර සභා සීමාවේ නම්, ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 4%</p> <p>* අනෙකුත් අවස්ථාවලදී, ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 2%</p>	අවු. 30	ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ.	-
ග්‍රාම සංවර්ධන සමිති, ග්‍රාමෝදය මණ්ඩල, කාන්තා සමිති, මරණාධාර සමිති, ප්‍රජා මණ්ඩල ආදිය සඳහා	කෙටිකාලීන බදු	<p>* රැස්වීම් ශාලා, ක්‍රීඩා පිටි සඳහා, ප්‍රජා මණ්ඩල, ජ්‍යෙෂ්ඨ මධ්‍යස්ථාන ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් ½%</p> <p>* ආහාර නිශ්පාදනය වැනි මුදල් ඉපයීම සඳහා, ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 2%</p> <p>* කර්මාන්ත හෝ වාණිජ, ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 2%</p>	අවු. 05	ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ.	-

*** සාමාන්‍ය බදු කුලී ප්‍රමාණයන් ඉහත පරිදි වන අතර පිටු අංක 33 සිට 46 දක්වා මීට අදාළ නව විධි විධාන හා සංශෝධන පිළිබඳව දක්වා ඇත.

රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත හා එයට පනවා ඇති නියෝග අනුව බදු ගණනය කිරීම සිදු කරනුයේ යම් ඉඩමක දියුණු වටිනාකම, නොදියුණු වටිනාකම, වෙළඳපොල වටිනාකම (වාණිජ වටිනාකම) පදනම් කරගෙනය.

6.1 ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම

රජයේ ඉඩමක් බදු දෙන අවස්ථාවේදී එම ඉඩමේ පවතින ගොඩනැගිලි අනෙකුත් ඉදිකිරීම් හා සංවර්ධනයන් ඇතුළත් වටිනාකම ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම වශයෙන් සලකනු ලැබේ. එහෙත් යෝජිත බදුකරු විසින් කිසියම් සංවර්ධනයක් කර තිබේ නම් එම සංවර්ධනයන් අතහැර අදාල දේපලේ ගණනය කරන ලද වටිනාකම ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම වශයෙන් සලකනු ලබයි.

6.2 ඉඩමේ දියුණු වටිනාකම

රජයේ ඉඩමක් බදු දෙන අවස්ථාවේදී යෝජිත බදුකරු විසින් යම් සංවර්ධනයක් කර තිබේනම් එම සංවර්ධනයන්ද ඇතුළත් වටිනාකම ඉඩමේ දියුණු වටිනාකම වශයෙන් සලකනු ලැබේ.

(පිටුව 225 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, ඉඩම් නියෝග 217 (3))

6.3 ඉඩමේ වාණිජ / වෙළඳපොල වටිනාකම

ඉඩමේ වාණිජ වටිනාකම / වෙළඳපොල වටිනාකම යනුවෙන් අදහස් වන්නේ අදාළ ඉඩමේ යෝජිත භාවිතය සඳහා සාමාන්‍ය තත්වයන් යටතේ වන වෙළඳපොල අගයයි. ඒ අනුව ඉඩමේ වාණිජ වටිනාකම සහ වෙළඳපොල වටිනාකම යන්නෙන් වන අර්ථය සමාන වේ. (රජයේ තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ අංක CV/01/25 හා 2023.06.20 දිනැතිව ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කළ ලිපිය ඇසුරිනි)

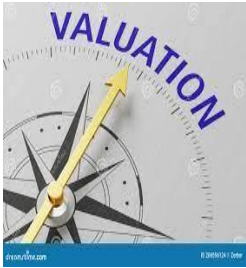
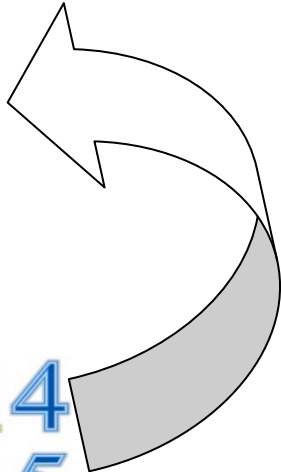

7 ඉඩම් කවචේරි මහින් තෝරාගනු ලබන පුද්ගලයන්ගේ ඉඩම් වලට අදාළ තක්සේරු වර්ෂය තීරණය කිරීම

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ චක්‍රලේඛ අංක 2022/02 මහින් ඉඩම් කවචේරි මහින් තෝරාගනු ලබන පුද්ගලයන්ගේ ඉඩම් වල තක්සේරු වර්ෂය තීරණය කිරීම පිළිබඳ විධිවිධාන සලසා ඇත.

විශේෂ

රජයේ ඉඩම් අනවසරයෙන් භුක්ති විඳින පුද්ගලයන් පිළිබඳ දීප ව්‍යාප්ත සමීක්ෂණයක් සිදු කර ඇත්තේ 1979 වර්ෂයේ වන බැවින් යම් පුද්ගලයෙකු ඉඩමේ භුක්තිය සනාථ කළ යුතු වන්නේ 1979 වර්ෂයට මෙපිට වර්ෂයක් සඳහාය.

2014
2015
2016

8 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ දීර්ඝකාලීන බදු සකස් කිරීම

8.1 ලේඛන සකස් කර අනුමැතියට යොමු කිරීම

1947 අංක 08 දරන රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ දීර්ඝකාලීන බදු සකස් කිරීමට අදාළ ප්‍රතිපාදන සලසා ඇති අතර ඒ අනුව, නාගරික හෝ වැඩිදියුණු කළ ප්‍රදේශ ලෙස නම් කර ඇති ප්‍රදේශ තුළ පිහිටි රජයේ ඉඩම් බැහැර කිරීම, වැඩි ආදායම් කාණ්ඩයේ පුද්ගලයන්ට තෝවාසික/වාණිජ/කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ඉඩම් කවචේරි/ ටෙන්ඩර් මඟින් බදු පදනමින් ඉඩම් බැහැර කිරීම රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතේ ඉඩම් නියෝග 195 (පිටුව 202 කාර්ය සංග්‍රහය) අනුව සිදු කරනු ලැබේ.

8.2 වැඩ පියවර

- 1) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් පහත ලියකියවිලි සහිතව පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත නිර්දේශ වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම
 - ❖ ඉල්ලීමේ ලිපිය
 - ❖ 19 පරිශිෂ්ඨ වාර්තාව (ප්‍රාදේශීය ලේකම් පෞද්ගලිකව නිර්දේශ කළ යුතුය)
 - ❖ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 4/10/වකුලේබ/2004 හා 2004.10.08 දිනැති උපදෙස් පරිදි තත්ව වාර්තාව (ප්‍රමාණයෙන් අක්කර 01ට වැඩි ඉඩම් පිළිබඳ ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් පුද්ගලිකව පරීක්ෂා කොට වාර්තාව සකසා සහතික කළ යුතුය)
 - ❖ බදු ගෙවන බවට දිවුරුම් ප්‍රකාශය
 - ❖ 17 පරිශිෂ්ඨය ප්‍රකාර දිවුරුම් ප්‍රකාශය
 - ❖ දළ අනුරේඛනය හෝ ඉඩම මැන ඇත්නම් පිඹුර හා කැබලි විස්තර ලැයිස්තුව (ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ සහකාර ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් සහතික කරන ලද)
 - ❖ ඉඩම් කවචේරියකින් තෝරා ගන්නා ලද අයෙකු නම් ප්‍රසිද්ධ කරන ලද අවසන් තේරීම් ලැයිස්තුවේ සහතික කළ පිටපත (ඉඩම් කවචේරිය පැවැත්වීම සඳහා අනුමැතිය ලබා දුන් ලිපියේ සහතික පිටපතද සහිතව) හෝ ටෙන්ඩර් මඟින් තෝරාගන්නා ලද්දේ නම් ජ්‍රේසිද්ධ කරන ලද තේරීම් ලැයිස්තුවේ සහතික කළ පිටපත
 - ❖ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ අංක 4/10/මධ්‍යම/පොදු 2017 හා 2017.06.07 දිනැති ලිපිය අනුව ඉඩම් කවචේරි නව ආකෘතිය
 - ❖ පළාත් පාලන ආයතනයේ අවම බෙදුම් සීමාව දැක්වෙන පොදු ලිපිය / පළාත් පාලන ආයතන එකඟතාවය

- ❖ ජාතික හැඳුනුම්පතේ සහතික කළ පිටපත
- ❖ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 2020/5 චක්‍රලේඛයට අදාළ වන්නේ නම් (නේවාසික) ආදායම් සහතිකය
- ❖ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ චක්‍රලේඛ 02/2016 අනුව සකස් කළ ඉඩම් කළමනාකරණ ආකෘතිය

- 2) පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් පළාත් සභා එකඟතාවය ලබා ගැනීමෙන් අනතුරුව නිර්දේශය ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කිරීම.
- 3) ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් ඉඩම් අමාත්‍යතුමාගේ අනුමැතිය ලබා ගැනීම සඳහා ඉඩම් විෂයභාර අමාත්‍යාංශය වෙත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.
- 4) දීර්ඝකාලීන බදු අනුමැතිය ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත දැන්වීම (පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්ට හා බදුකරුට පිටපතක් සහිතව).
- 5) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් මැනුම් ඉල්ලීම දිස්ත්‍රික් මිනින්දෝරු අධිකාරී වෙත යැවීම හා ආ.ඒ.ආ 118 භාවිතා කරමින් L රේඛා චිත්‍රය ඉල්ලීම.
- 6) රේඛා චිත්‍රය ලද පසු ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඉඩමට අදාළ තක්සේරුව ඉල්ලීම.
- 7) තක්සේරු වටිනාකම අනුව ගෙවිය යුතු බදු ප්‍රමාණය බදු ගැනුම්කරු වෙත දැන්වීම හා නියමිත පරිදි බදු අයකර ඉඩමේ භුක්තිය භාර දීම.
- 8) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් අදාළ පරිදි බදු ගෙවා ඇති බව සහතික කළ ලේඛණ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් මඟින් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කිරීම.
- 9) ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් දීර්ඝකාලීන බදුකරය සැකසීම හා බදුකරුගේ අත්සන ලබා ගැනීම. (මීට අදාළව ජනාධිපති ලේකම් විසින් නිකුත් කර ඇති අංක PS/CSA/00/08/01/පොදු හා 2023.08.18 දිනැති ලිපියේ උපදෙස් පරිශීලනය කරන්න)
- 10) බදුකරය අතිගරු ජනාධිපතිතුමාගේ ප්‍රතිරූප අත්සන සඳහා ඉඩම් විෂයභාර අමාත්‍යාංශය මඟින් ජනාධිපති ලේකම් වෙත යොමු කිරීම.
- 11) අතිගරු ජනාධිපතිතුමාගේ අත්සන සහිත බදුකරය සහ අනු පිටපත් 02 ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත යොමු කිරීම. (පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්ට හා මිනින්දෝරු අධිකාරීට යොමු ලිපියේ පිටපතක් සහිතව).

- 12) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් බදුකරය හා අනු පිටපත් ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා දිස්ත්‍රික් ඉඩම් රෙජිස්ට්‍රාර් වෙත යොමු කිරීම.
- 13) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් දීර්ඝකාලීන බදු ලේඛනයේ සටහන් කිරීම හා බදු ගිණුම්ගත කිරීම.
- 14) ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් බදුකරය විධිමත්ව බදුකරුට භාරදීම හා අනුපිටපත ගොනු කිරීම.
- 15) ලියාපදිංචි කළ බදුකරයේ පිටපතක් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කිරීම.

විශේෂ

- ❖ ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඉඩමට අදාළ තක්සේරුව ඉල්ලීම කල පසු තක්සේරුව ලැබෙනතුරු ඉ.කො.ජ වක්‍රලේඛ අංක 2021/06 අනුව කමිටු තක්සේරුවක් ලබාගෙන ඒ අනුව බදු අයකර පසුව තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුවේ තක්සේරුව ලද පසු එම වටිනාකම අනුව ගැලපීම.
- ❖ බදු අයකර ගැනීමේදී, විශේෂයෙන් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් එක් එක් කාරණයන් සඳහා නිකුත් කර ඇති බදු සහන වක්‍රලේඛ සඳහා අවධානය යොමු කළ යුතුය.

9 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ දීර්ඝකාලීන බදු බලපත්‍ර සම්බන්ධ වාර්තා තබා ගැනීම

I. පාලන ගිණුම

- II. හිඟ පාලන ගිණුම
- III. දීර්ඝකාලීන / කෙටිකාලීන බදු අයකරන්නන්ගේ ලැයිස්තුව
- IV. බදු සංශෝධනය පිළිබඳ බදු සුවිය
- V. දෛනික බදු අයකරන්නන්ගේ ලේඛණය
- VI. දීර්ඝකාලීන බදු ලෙජරය
- VII. බදු පැහැරහරින්නන්ගේ ලේඛණය
- VIII. හිඟ ආදායම් කාල විශ්ලේෂණය
- IX. පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත යවන මාසික වාර්තාව
- X. බදු තක්සේරු ලේඛණය
- XI. මැනුම් සම්බන්ධ ලේඛණය

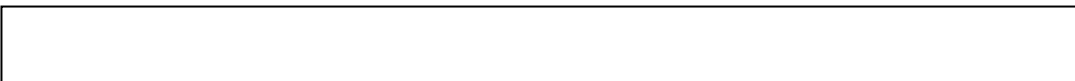
❖ **දීර්ඝකාලීන / කෙටිකාලීන බදු අයකරන්නන්ගේ ලැයිස්තුව (ඉ.කො 62)**

දීර්ඝකාලීන හා කෙටිකාලීන බදු සඳහා වෙනමම බදු ලැයිස්තුවක් සකස් කර පවත්වාගත යුතුය. ඒ සඳහා ඉ. කො. 62 ආකෘතිය යොදා ගත යුතුය. දීර්ඝකාලීන බදු ගෙවීම සිදු කරනුයේ විවිධ මාසයන්හි විවිධ දිනයන් වල බැවින් ඒ ඒ මාසවල විවිධ දිනයන්හි බදු ගෙවීමට නියමිත බදුකර වෙන් වෙන්ව අදාළ මාස යටතේ ඇතුළත් කරමින් මුළු දීර්ඝකාලීන බදුකරුවන් සඳහාම එක් බදු ලැයිස්තුවක් සකස් කළ යුතුය.

❖ **දීර්ඝකාලීන බදු ලෙජරය**

එක් එක් බදුකරය වෙනුවෙන් ගෙවනු ලබන බදු මුදල් පිළිබඳව විස්තර සටහන් කිරීම පිණිස ලෙජරයක් අංක අනුපිලිවෙල අනුව පහත දැක්වෙන ආකෘතිය ප්‍රකාරව වෙළුමක්

වශයෙන් සකස් කර පවත්වා ගත යුතුය. (ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 වකුලේඛයේ ඇමුණුම 03)

දීර්ඝකාලීන බදු ඔප්පු වෙනුවෙන් බදු අයකිරීමේ ලෙජරය

- 01. බදුකරුගේ නම සහ ලිපිනය:-
- 02. බදු ඔප්පුවේ අංකය හා දිනය:- ඉඩම භාරදුන් දිනය:-
- 03. බද්ද ආරම්භ වන දිනය:- අවසාන වන වර්ෂය:-
- 04. ඉඩමේ ප්‍රමාණය හෙක්.:- අක්කර:-
- 05. ඉඩමේ පිහිටීම දිස්ත්‍රික්කය:- ප්‍රා. ආ. නි:-
ගම:-
පිඹුරු අංකය:-
- 06. වාර්ෂික බදු මුදල:-රු. එකවර ගෙවිය යුතු මුදල:-රු
- 07. බද්ද සංශෝධනය කළ යුතු දිනය:-
- 08. නියමිත දිනට බදු නොගෙවීම මත අයකළ යුතු දඩය:-
- 09. වෙනත් කරුණු:-

වර්ෂය	බදු මුදල	දඩ මුදල	බදු ගෙවූ කුචිතාන්ති අංකය	දිනය	විෂයභාර නිලධාරීගේ කෙටි අත්සන	මාණ්ඩලික නිලධාරීගේ කෙටි අත්සන

❖ බදු සංශෝධනය පිළිබඳ බදු සුවිය (ඉ.කො 61)

බදු මුදල් සංශෝධනය සඳහා කොන්දේසි ඇතුළත් කර ඇති බදුකර / බදු අනුමැතීන් වෙනුවෙන් බදු මුදල් සංශෝධනය කරනු ලබන්නේ වසර 05ට වරකි. දීර්ඝකාලීන බදුකර වලදී එය විවිධ මාසවල විවිධ දිනයන්හි සිදුකල යුතුවේ. බදුකරයක් සංශෝධනය

කිරීමෙන් මහභූමි යෑම වළක්වා ගැනීම සඳහා බදුකර සුවිසක් පවත්වාගෙන යෑම කළ යුතුය. එහි බදුකරයක බදු මුදල සංශෝධනය කළ යුතු වර්ෂය සඳහන් වන බැවින් ඒ ඒ වර්ෂයේ ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතු බදු පිළිබඳ පහසුවෙන් දැනගත හැකි අතර, ඊට අවශ්‍ය පියවර පහසුවෙන් ගැනීමට ද හැකියාව ලැබේ. (මේ සඳහා ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 15 ආකෘතියද යොදා ගත හැකිය)

❖ පාලන ගිණුම (ඉ.කො. 99)

දීර්ඝකාලීන බදු මත ලබා දුන් ඉඩම් සඳහා ප්‍රවර්ථන වර්ෂයේදී අයකරගත යුතු බදු මුදල් පිළිබඳව පාලන ගිණුම සැකසීම සඳහා ඉ.කො 99 ආකෘතිය යොදා ගත යුතුය. මෙය එක් වර්ෂයක් වෙනුවෙන් සකස් කරනු ලබන ගිණුමක් වන අතර ගිණුමේ ආරම්භක ශේෂය වන්නේ ප්‍රවර්ථන වර්ෂයට අදාළව එක් එක් මාසයේදී අයකරගත යුතු බදු මුදල් වල එකතුවයි. එය ගිණුමේ හර පසට සටහන් කළ යුතු අතර එහි බැර පසට එක් එක් මාසයේදී ප්‍රවර්ථන වර්ෂයට අදාළව අය වූ බදු මුදල් ඇතුළත් විය යුතුය. එසේම වර්ෂය ආරම්භයේදී වර්ෂයට අදාළව අයවිය යුතු බවට හඳුනා නොගත් ලැබීම් ඇති විට ගිණුමේ දෙපසටම ඇතුළත් විය යුතුය.

උදා:-

- I. වර්ෂය තුළදී බදු මුදල් අයකර ගනිමින් නිකුත් කරනු ලබන බදු ඔප්පු වෙනුවෙන් අයකර ගත් මුදල්
- II. නිදහස් දීමනාපත්‍ර ලබා ගැනීම සඳහා එකවර අයකරන මුදල්
- III. ප්‍රවර්ථන වර්ෂයට අදාළ පොලී

වර්ෂය අවසානයේ ගිණුම තුලනය කළ පසු බැර ශේෂයක් වේ නම් එය හිඟ පාලන ගිණුමේ හර ශේෂය ලෙස ඉදිරියට ගෙන යා යුතුය.

පාලන ගිණුම

ආරම්භක ශේෂය (වාර්ෂික ඇස්තමේන්තුව)	****	මාසිකව ඇස්තමේන්තුවෙන් ලද මුදල්	****
දඩ මුදල	****	දඩ මුදල	****
ඇස්තමේන්තුගත නොවූ අයවීම්	****	ඇස්තමේන්තුගත නොවූ අයවීම්	****
		ශේෂය හිඟ පාලන ගිණුමට	****

මේ සම්බන්ධයෙන් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ චක්‍රලේඛ අංක 96/5 හි ඇමුණුම 05 පරිශීලනය කරන්න.

❖ හිඟ පාලන ගිණුම (ඉ.කො. 100)

උක්ත සඳහන් කරන ලද පාලන ගිණුමෙන් එක් එක් වර්ෂයන් වලදී අය නොවූ මුදල් වර්ෂය අවසානයේදී හිඟ පාලන ගිණුමට එක්රැස් වන අතර එසේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය තුළ මේ දක්වා පවතින හිඟ බදු මුදලෙහි එකතුව මෙම ගිණුමෙහි ආරම්භක ශේෂය ලෙස (හර පසින්) නිරූපනය වේ.

දීර්ඝකාලීන බදු මත ලබා දුන් ඉඩමක් සඳහා බදු මුදල් නොගෙවූ විට ඒවා අවලංගු කිරීම හෝ බදු මුදල් අයකර ගැනීමට පියවර ගැනීම හෝ කරනු ලැබේ. එවැනි ක්‍රියාවලියක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බදු මුදල් ගෙවනු ලැබුවහොත් එය හිඟ පාලන ගිණුමේ බැර පසට සටහන් කළ යුතුය. එසේම බදුකරයක් හෝ බදු අනුමැතියක් අවලංගු කරනු ලැබුවහොත් එම විස්තරද සඳහන් කරමින් ඊට අදාළ වූ මුදල් ප්‍රමාණය ද බැර සටහන් වශයෙන් තැබිය යුතුය. මෙහිදීද දඩපොලී ආදී හඳුනා නොගත් අයවීම් ගිණුමේ දෙපසටම ඇතුළත් කළ යුතුය.

එසේම මෙවැනි ගිණුමක අරමුණ වන්නේ නොගෙවා ඇති බදු මුදල් පිළිබඳ ගැනීමට ඇති ක්‍රියාමාර්ග පාලනය කිරීමය. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයක ඉඩම් සඳහා හිඟ බදු මුදල් පවතින තාක්කල් මෙම ගිණුමේ ශේෂයක් ලෙස ඉදිරියට යන අතර මෙම ගිණුම තුළනය වන විට යම් වර්ෂයක් සඳහා බදු ගෙවීම් පැහැර හැර ඇති අය වෙනුවෙන් ගනු ලබන ක්‍රියා මාර්ගයද අවසන් වනු ඇත.

හිඟ පාලන ගිණුම

ආරම්භක ශේෂය	****	මාසිකව ඇස්තමේන්තුවෙන් ලද මුදල්	****
දඩ මුදල	****	දඩ මුදල	****
ඇස්තමේන්තුගත නොවූ හිඟ අයවීම්	****	ඇස්තමේන්තුගත නොවූ හිඟ අයවීම්	****
		ශේෂය ප/ගෙ	****
	****		****

මේ සම්බන්ධයෙන් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ චක්‍රලේඛ අංක 96/5 හි ඇමුණුම 07 පරිශීලනය කරන්න.

❖ දෛනික බදු අයකරන්නන්ගේ ලේඛණය

දෛනිකව බදු අයකිරීමේදී එම ලද බදු මුදල් බදුකරුගේ නමින් සටහන් කර තබා ගැනීම සඳහා පවත්වාගෙන යනු ලබන ලේඛණය වන අතර ඒ මඟින් මාසිකව ලද මුදල් වෙන් වෙන්ව හඳුනාගැනීමටත් ගිණුම් අංශයේ වාර්තා සමඟ නිවැරදිද යන්න තහවුරු කර ගැනීමටත් පහසු වනු ඇත.

❖ බදු පැහැරහරින්නන්ගේ ලේඛණය

මෙම ලේඛණයේ සටහන් කරනුයේ බදු නොගෙවන්නන් සම්බන්ධ තොරතුරු වේ. ඒ අනුව නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු බදුකරුවන් සම්බන්ධයෙන් පහසුවෙන් හඳුනාගත හැකි වනු ඇත.

❖ හිඟ ආදායම් කාල විශ්ලේෂණය

හිඟ බදු කරුවන් සම්බන්ධයෙන්, ඔවුන්ගේ බදු හිඟව පවතින්නේ කුමන වර්ෂයේ සිටද යන්න පිළිබඳව පවත්වාගත යුතු ලේඛණයකි. පවතින තොරතුරු ඇතුළත් කර මෙම ලේඛණය වර්ෂයකට දෙවරක් සකස් කළ යුතු අතර ජනවාරි සිට ජූනි මාසය දක්වා තොරතුරු ජූලි මාසය තුළ හා මුළු වර්ෂයට අදාළ (ජනවාරි සිට දෙසැම්බර් දක්වා) අදාළ තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් ඊළඟ වර්ෂයේ ජනවාරි මාසය තුළ විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා, හඳුන්වා දී ඇති ආකෘතිය ප්‍රකාරව පළාත් ඉඩම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කළ යුතුවේ.

❖ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත යවන මාසික වාර්තාව

සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයක්ම ඒ ඒ මාසය තුළ අය කරන ලද බදු මුදල් පිළිබඳ විස්තර වාර්තාවක් පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් හඳුන්වා දී ඇති ආකෘතියට අනුව සකස් කර ඊළඟ මාසයේ 05 වන දිනට පෙර පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත යොමු කළ යුතු අතර, පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් පළාත තුළ අයකරන ලද බදු මුදල් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු 10 වන දිනට පෙර ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කළ යුතු වේ.

❖ බදු වලට අදාළ තක්සේරු ලේඛණය

රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ මෙන්ම ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ගැණුම් මිල අයකර පුද්ගලයින් වෙත ඉඩම් බැහැර කරන අවස්ථාවන්හිදී ඉඩමට අදාළ තක්සේරු මුදල පදනම් කරගනිමින් බදු ගණනය කිරීම කළ යුතු බැවින් අදාළ ඉඩම තක්සේරු කිරීම සඳහා තක්සේරු දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කළ යුතු අතර මෙලෙස ඉඩමට අදාළ තොරතුරු සමඟ තක්සේරුවට යොමු කළ දිනය, තක්සේරුව ලද දිනය සම්බන්ධයෙන් ලේඛණයක් පවත්වාගෙන යෑම අනිවාර්යය වේ.

එමඟින් අනවශ්‍ය ප්‍රමාදයන් සිදුවීම වළක්වා ගැනීමත් සිහිකැඳවීම් හෝ යොමු කර අදාළ වාර්තා කඩිනමින් ලබාගෙන ඉදිරි කටයුතු කඩිනම් කර ගැනීමත් අපේක්ෂා කෙරේ.

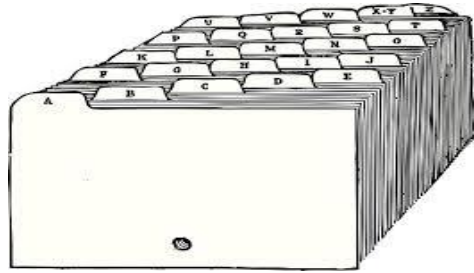
❖ මැනුම් සඳහා යොමු කළ තොරතුරු ඇතුළත් ලේඛණය

රජයේ ඉඩම් විවිධ අවශ්‍යතාවයන් සඳහා පුද්ගලයින් / ආයතන වෙත විධිමත් පරිදි බැහැර කිරීමට පෙර අදාළ ඉඩම මැනුම් කරනු ලැබේ. මැනුම් කිරීම සඳහා මෙලෙස මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවට යොමු කළ මැනුම් ඉල්ලීම් වලට අදාළව අනු අංකය, මැනුම් ඉල්ලීම් දිනය, මැනුම් කළ දිනය හා මැනුමට අදාළ රේඛා චිත්‍ර ලද දිනය යනාදි කරුණු ඇතුළත් කරමින් ලේඛණයක් පවත්වාගෙන යෑම අනිවාර්යය වේ.

❖ බදු වක්‍රලේඛ ගොනුව

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව, ඉඩම් අමාත්‍යාංශය, ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය යන ආයතන විසින් හෝ ඉන් පරිබාහිරව ඉඩම් රාජකාරි සම්බන්ධයෙන් අදාළ වෙනත් ආයතන විසින් හෝ වරින් වර නිකුත් කරනු ලබන වක්‍රලේඛ, උපදෙස් පත්‍රිකා, ලිපි ආදිය ඇතුළත් කරමින් සෑම ඉඩම් අංශයක් විසින්ම ගොනුවක් පවත්වාගෙන යෑම අනිවාර්යය වේ.

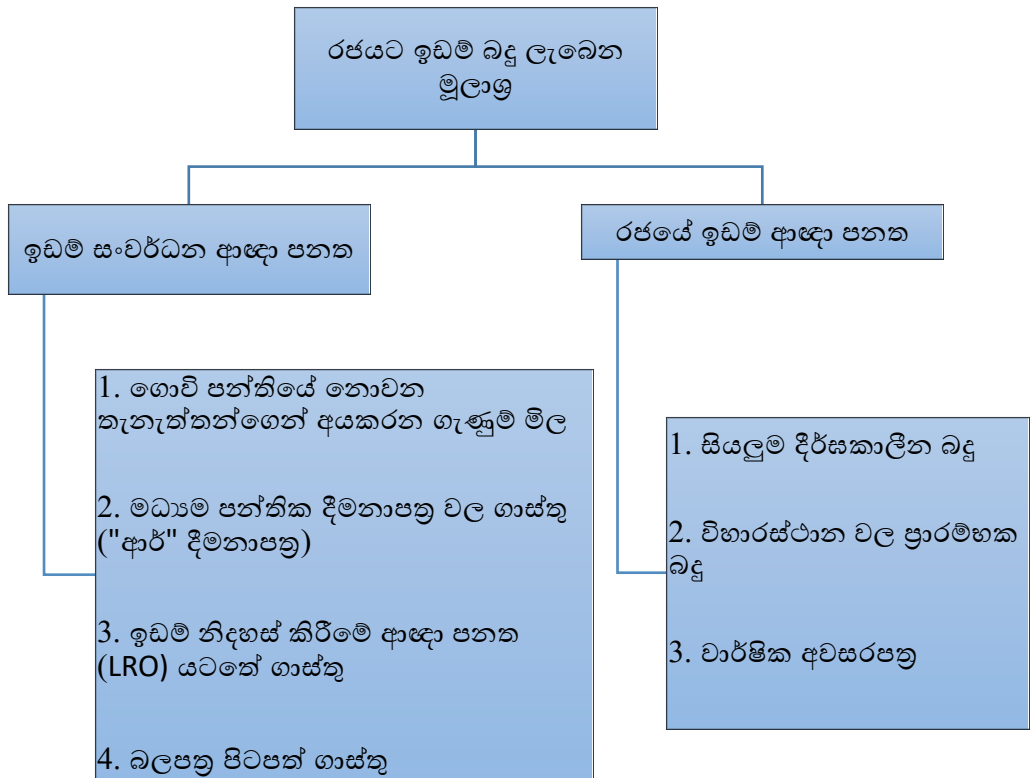
10 බදු මුදල් අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය

දීර්ඝකාලීන බදු කරුවෙකු විසින් ගෙවිය යුතු බදු මුදල ගෙවීමට නියමිත දිනට මාසයකටවත් පෙර ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 වක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 09 අනුව දැන්වීමක් බදු ලැබුම්කරු වෙත යැවිය යුතුය. එසේම ගෙවනු ලබන බදු මුදල් පිළිබඳ විස්තර නියමිත බදු ලැයිස්තු වල හා බදු ලෙජර වල සටහන් කළ යුතුය.

කුමන හෝ බදු මුදලක් අය කිරීමේදී විශේෂිතම කරුණක් වනුයේ හිඟව පවතින බදු මුදලක් පියවීමකින් තොරව ඊට පසු වර්ෂයකට බදු මුදල් ගෙවිය නොහැකිය යන්නයි. එනම් වර්ෂයක් සඳහා බදු මුදල් ගෙවන විට බදුකරු නමින් හිඟ බදු ඇති විට එම හිඟ බදු හා දඩය අයකර ගැනීමෙන් පසු වර්ෂයට අදාළ බදු මුදල ලබා ගත යුතු බවය.

11 රජයේ ඉඩම් බදු ආදායම්

11.1 ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ අයකරන බදු

මෙම පනත යටතේ ගැණුම් මිල අයකර බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම, මධ්‍යම පන්තික දීමනාපත්‍ර වල ගාස්තු, ඉඩම් නිදහස් කිරීමේ ආඥා පනත යටතේ ගාස්තු මෙන්ම බලපත්‍ර පිටපත් ගාස්තුද අයකරනු ලැබේ.

11.1.1 ගොවි පන්තියේ නොවන තැනැත්තන්ගෙන් අයකරන ගැණුම් මිල

ගොවි පන්තියේ නොවන වාර්ෂික ආදායම රු. 300,000 - රු. 720,000 ක් අතර පුද්ගලයන් හා උගත් තරුණයන් හට සුදුසුකම් පරීක්ෂාවෙන් පසු ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ලබා දෙනු ලබන බලපත්‍ර වේ. මෙම බලපත්‍රය ලබා දීමට පෙර ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතේ ඉඩම් නියෝග 120 යටතේ සඳහන් විධිවිධාන අනුව ගැණුම් මිල තීරණය කළ යුතුය. (අංක 2262/50 හා 2022.01.15 ගැසට් පත්‍රයේ ආදායම් කාණ්ඩ ගැසට් කර ඇත.)

එම ගැණුම් මිල එකවර හෝ වාර්ෂික වාරික 10 න් ගෙවිය හැකි අතර පළමු වාර්ෂික වාරිකය ගෙවීමෙන් පසු ඒ එක් එක් වර්ෂය සඳහා ඉතිරිව ඇති ගැණුම් මුදලේ ඉතිරියෙන් 4%ක් වන පොලියද සමඟ අදාළ මුළු මුදල වර්ෂ 10ක් තුළ ගෙවා අවසන් කළ යුතුය. ඉඩමට අදාළ වාර්ෂික වාරික අයකිරීම පිළිබඳ පිටසනක් බලපත්‍රයට ඇමිණිය යුතු අතර එහි පිටපතක් ලෙජරයේද අමුණා තැබිය යුතුය.

නියමිත කාලසීමාව තුළ සම්පූර්ණ ගෙවීම් කිරීම පැහැර හරිනු ලබන අවස්ථාවක එම පැහැරහැරීම, අසනීපවීම, බෝග පාලු වීම හෝ නොවැළැක්විය හැකි වෙනත් හේතුවක් හෝ නිසා සිදුවූ බවට අවසරපත්‍රකරු විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන කරුණු සම්බන්ධයෙන් සැහීමකට පත් වන්නේ නම් ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් කාලසීමාව අවුරුදු 02 ක් දක්වා තවදුරටත් දීර්ඝ කළ හැකිය.

උදා -

ඉඩමේ තක්සේරු වටිනාකම (නොදියුණු වටිනාකම) රු. 100,000 ක් නම්,

$$\text{වාරිකය} = \text{රු.} 100,000 / 10$$

$$= \text{රු. } 10000$$

වර්ෂය	වාරිකය (රු)	පොලිය (4%) (රු)	මුළු වාරිකය (රු)
1	10000	-	10000
2	10000	90000*4% = 3600	13600
3	10000	80000*4% = 3200	13200
4	10000	70000*4% = 2800	12800
5	10000	60000*4% = 2400	12400
6	10000	50000*4% = 2000	12000
7	10000	40000*4% = 1600	11600
8	10000	30000*4% = 1200	11200
9	10000	20000*4% = 800	10800
10	10000	10000*4% = 400	10400

වර්ෂ 10 අවසානයේදී පොලිය සමඟ ගෙවිය යුතු සම්පූර්ණ මුදල රු. 118,000.00 කි

11.1.2 මධ්‍යම පන්තික දීමනාපත්‍ර (R දීමනාපත්‍ර) වල ගාස්තු

ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතේ විධිවිධාන අනුව එවකට රජය ගෙන ඇති ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් මත මධ්‍යම මට්ටමේ ආදායම් ලබන තැනැත්තන් සඳහා මධ්‍යම පාන්තික වැඩසටහන යටතේ මෙම ඉඩම් බෙදා දී ඇති අතර මෙම ඉඩම් සඳහා නිකුත් කර ඇති අවසරපත්‍ර හා ආර් දීමනාපත්‍ර වලින් වාර්ෂිකව අයවිය යුතු මුදල දීමනාපත්‍රයේ සඳහන් වේ.

ඒ අනුව උක්ත පරිදි මධ්‍යම පාන්තික වැඩසටහන් යටතේ බෙදා දී ඇති ඉඩම්, ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතේ 19(4) වගන්තිය යටතේ නිකුත් කරනු ලබන දීමනාපත්‍ර බවට පරිවර්ථනය කිරීමේදී තක්සේරු මුදල් ගණනය කිරීම හා අයකිරීමේ උපදෙස් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ වක්‍රලේඛ අංක 2020/3 මගින් ලබා දී ඇත.

- අවසරපත්‍රකරු / “ආර්” දීමනාපත්‍රකරු හෝ ඔහුගේ අනුප්‍රාප්තිකයකු/ අනුප්‍රාප්තිකයින් සංවර්ධනය කර නිරවුල්ව භුක්ති විඳින්නේ නම් ප්‍රධාන තක්සේරුකරු මගින් 1990 වර්ෂය පාදක කර ගනිමින් ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම තක්සේරු කර එම තක්සේරු මුදල අයකළ යුතු වේ.
- අනුප්‍රාප්තිකයෙකු නොවන නීත්‍යානුකූල පැවරුම්ලාභියෙකු/ පැවරුම්ලාභීන් ඉඩම භුක්තිවිඳින්නේ නම් පහත පරිදි තක්සේරුව ලබා ගෙන අයකරගත යුතු වේ.
 - ඉඩම විධිමත් පරිදි පවරාගෙන ඇත්තේ 1990.12.31 දිනට පෙර නම් ප්‍රධාන තක්සේරුකරු මගින් 1990 වර්ෂය පදනම් කරගෙන ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම තක්සේරු කර තක්සේරු මුදල අයකළ යුතු වේ.
 - ඉඩම විධිමත් පරිදි පවරාගෙන ඇත්තේ 1990.12.31 දිනට පසුව නම් එසේ නීත්‍යානුකූලව පවරාගත් වර්ෂයට අදාළව ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම ප්‍රධාන තක්සේරුකරු මගින් තක්සේරු කර මුදල අයකළ යුතු වේ.

- 1982.07.20 දිනට පෙර සම්පූර්ණ තක්සේරු මුදල ගෙවා ඇතත් මෙතෙක් දීමනාපත්‍ර සකස්කර නොමැති ඉඩම් සඳහා එම තක්සේරු මුදලින් 50% ක් අයකර ගත යුතුයි.
- එම වක්‍රලේඛයේ අනු අංක 1.4 හි සඳහන් පරිදි මධ්‍යම පාන්තික වැඩසටහනින් ඉවත් කරනු ලබන ඉඩම් සඳහා පහත පරිදි තක්සේරුව ලබාගත යුතුයි.
 - 1990.12.31 දිනට පෙර ඉඩමේ භුක්තියට පැමිණි පුද්ගලයින් සඳහා 1990 වර්ෂය පදනම් කරගෙන ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම තක්සේරු කිරීම.
 - 1990.12.31 දිනට පසු ඉඩමේ භුක්තියට පැමිණි පුද්ගලයින් සඳහා භුක්තියට පැමිණි වර්ෂය පදනම් කරගෙන ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම තක්සේරු කිරීම.
- මධ්‍යම පාන්තික ඉඩමක් සඳහා දීමනාපත්‍ර සකස් කිරීමේදී අක්කර 01 ක් සඳහා රු. 800/- බැගින් වූ සේවා ගාස්තුවක් ද අයකළ යුතුය.

11.1.3 ඉඩම් නිදහස් කිරීමේ ආඥා පනත (LRO) යටතේ ගාස්තු

1942 අංක 61 දරණ ඉඩම් නිදහස් කිරීමේ ආඥා පනත යටතේ නිදහස් කරනු ලැබ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ අවසරපත්‍ර හෝ ප්‍රදානපත්‍ර මත දී ඇති ඉඩම් වලින් අයවිය යුතු මුදල පිළිබඳ විස්තර ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් භාරයේ ඇති බැවින් ඒ සම්බන්ධව ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් විමසා පැහැදිලි කර ගත යුතුවේ.

(පිටුව 31 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, වගන්ති 159 (ආ) සහ පිටුව 97 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, නියෝග 170)

11.1.4 බලපත්‍ර පිටපත් ගාස්තු

අස්ථානගත වූ හෝ දිරාපත් වූ හෝ බලපත්‍රයක් වෙනුවෙන් නැවත බලපත්‍රයක් නිකුත් කරනු ලබන අවස්ථා වලදී අයකරනු ලබන ගාස්තුව වන අතර දැනට එම මුදල රු.10 කි.

11.2 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ අයකරන බදු

මෙම පනත යටතේ අයකළ හැකි බදු වනුයේ දීර්ඝකාලීන බදු, විභාගස්ථාන වල ප්‍රාරම්භක බදු හා වාර්ෂික අවසරපත්‍ර සඳහා බදු වේ.

11.2.1 සියලුම දීර්ඝකාලීන බදු

මේ සම්බන්ධයෙන් සවිස්තරාත්මක පැහැදිලි කිරීමක් පිටු අංක 08 සිට 09 දක්වා සිදු කර ඇත.

11.2.2 විභාගස්ථාන වල ප්‍රාරම්භක බදු

මේ සම්බන්ධයෙන් සවිස්තරාත්මක පැහැදිලි කිරීමක් පිටු අංක 12 හා 13 දී සිදු කර ඇත.

11.2.3 වාර්ෂික අවසරපත්‍ර සඳහා බදු

මේ සම්බන්ධයෙන් සවිස්තරාත්මක පැහැදිලි කිරීමක් පිටු අංක 51 හා 52 දී සිදු කර ඇත.

12 බදු අයකිරීම පිළිබඳ සාමාන්‍ය ක්‍රමවේදය හා නව විධිවිධාන

බදු අයකිරීමේදී බදු මුදලක් සමන්විත වන ආකාරය පිළිබඳ දැනුවත් වීම වැදගත් වන අතර එය පහත පරිදි වේ.

➤ බදු මුදල

යම් නිශ්චිත කාලයක් සඳහා ප්‍රධාන තක්සේරුකරු විසින් තක්සේරු කරන මුදලින් නිශ්චිත ප්‍රතිශතයක් මත එක් වර්ෂයකට අයකරන මුදල යි.

➤ වාර මුදල

බදුකරුගෙන් අයකරනු ලබන ආරක්ෂිත තැන්පතුවකි. වර්ෂයට අදාළ බදු මුදල මෙන් තුන් ගුණයක් වේ.

➤ හිඟ මුදල

ප්‍රචර්ථන වර්ෂයේ බදු ගෙවිය යුතු නියමිත දිනට බදු නොගෙවුවහොත් හෝ ප්‍රචර්ථන වර්ෂයට පෙර යම් බදුකරුවෙකු විසින් ගෙවිය යුතු ශේෂයෙන් නොගෙවා ඇති විටක ගෙවීමට ඇති මුදල වේ.

➤ හිඟ මුදල සඳහා පොලිය

හිඟ මුදල් සඳහා අයකරනු ලබන 10% පොලිය වේ.

➤ දඩ මුදල

අනවසරයෙන් අල්ලා ගෙන ඇති ඉඩම් වරණිය පදනමින් බදු ලබා දුන් අවස්ථා වලදී අදාළ ඉඩම විධිමත්ව ලබා දෙනු ලබන දිනට ඉඩමේ දියුණු වටිනාකමින් 4%ක් බැගින් වූ මුදල මෙන් තුන් ගුණයක දඩයක් එකවර ආරම්භයේදීම අයකරනු ලැබේ.

බදු අයකිරීම සම්බන්ධයෙන් සාමාන්‍ය ක්‍රමවේදය හා මෑතකාලීනව නිකුත් කරන ලද වක්‍රලේඛ විධිවිධාන පහත පරිදි වේ.

12.1 නේවාසික කටයුතු සඳහා දීර්ඝකාලීන බදු ලබා දීම

සාමාන්‍ය ක්‍රමවේදය

බදු කාලය - වසර 30

වාර්ෂික බදු මුදල - ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුවට අනුව

බදු දෙන වර්ෂයේ ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 4%

වාර මුදල - වාර්ෂික බදු මුදල මෙන් තුන්ගුණයක්

බදු මුදල ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ

හිඟ බදු සඳහා 10%ක පොළියක් අය කෙරේ.

12.1.1 නව විධි විධාන

1) 2020/5 වක්‍රලේඛය (නාගරික ප්‍රදේශ වල පදිංචිය සඳහා ඉඩම් ලබා දීමේදී සහන සැලසීම)

➤ අදාළ වන බදු වර්ගය: දීර්ඝ කාලීන - පදිංචිය සඳහා (නාගරික / වැඩිදියුණු ප්‍රදේශ සඳහා පමණි)

එහෙත්,

ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වලද නේවාසික පදනමින් දීර්ඝකාලීන බදු ලබා දී ඇති ඉඩම් භුක්ති විදින්නන්ටද 2020/6 වක්‍රලේඛයේ අනු අංක 04 හි සඳහන් පරිදි මෙම සහන ලබා දී ඇත. ඒ අනුව රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ නේවාසික පදනමින් දීර්ඝකාලීන බදු ක්‍රමයට ඉඩම් ලබා දී ඇති සියළුම පුද්ගලයින්ට පහත ක්‍රමවේදය අනුව බදු අය කිරීම සිදු කරනු ලැබේ.

➤ ක්‍රියාත්මක දිනය: 2015.01.01 දින සිට

➤ අය ක්‍රමය:

- (i) පවුලේ වාර්ෂික ආදායම රු. 300,000 දක්වා රු. 1000 නාමික බදු මුදල හෝ ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 0.5% (1/2%) මුදල යන අගයන්ගෙන් වඩා අඩු මුදල
- (ii) පවුලේ වාර්ෂික ආදායම රු. 300,000 ට වැඩි 400,000 දක්වා 0.5%
- (iii) පවුලේ වාර්ෂික ආදායම රු. 400,000 ට වැඩි 500,000 දක්වා 1%
- (iv) පවුලේ වාර්ෂික ආදායම රු. 500,000 ට වැඩි 600,000 දක්වා 2%
- (v) පවුලේ වාර්ෂික ආදායම රු. 600,000 ට වැඩි 4%

➤ මෙම බදු ක්‍රමයේදී පදනම් කරගත යුත්තේ ඉඩම් ලබා දීම සඳහා පුද්ගලයා තෝරාගනු ලබන දිනයේ පැවති ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම වේ.

➤ ඉඩම් ලබා දීම සඳහා පුද්ගලයා තෝරාගත් දින සිට 2015.01.01 දක්වා හිඟ බදු මුදල් අය කරනු නොලැබේ.

➤ රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ දැක්වෙන පරිදි විධිමත් ක්‍රමවේදයකින් (ඉඩම් කඩවේරි, ටෙන්ඩර්, චෙන්දේසි හෝ වෙනත් නීත්‍යානුකූල ලියවිල්ලක් නිකුත් කර තිබීම) තෝරාගත් 2015.01.01 දින සිට බදු අනුමැතියක් පමණක් ලැබී ඇති බදුකරුවන්ගේ වාරමුදල කපා හරිනු ලැබේ.

➤ අනවසර පදනම මත තෝරා ගන්නා ලද ඉඩම් වලට අදාළව අයකරනු ලබන දඩ මුදල කපා හරිනු නොලැබේ.

➤ මෙම චක්‍රලේඛය ක්‍රියාත්මක වන දිනයට පෙර එනම් 2015.01.01 දිනට පෙර අනුමැතිය ලැබී ඇති එහෙත් බදුකරයක් නිකුත් වී නොමැති විට හිඟ බදු මුදල්

කපා හැරීමට පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත පිටපතක් සමඟ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත විස්තර සහිතව නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය. එසේම දැනටමත් හිඟ බදු අයකර ඇත්නම් ඉදිරි කාලය සඳහා හිලව් කර ගැනීම සඳහාද ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ අනුමැතිය අවශ්‍ය වේ. එසේම 2015.01.01 දින සිට නව බදු අනුපාතයන් ද අදාළ කරගත හැකි අතර පවුලේ වාර්ෂික ආදායම රු. 600,000 ට අඩු අය සඳහා නියමිත ආදායම් කාණ්ඩ අනුව හිමි බදු සහන ලබා දීම සඳහා පියවර ගත යුතුය.

- හිඟ බදු කපා හැරීම පිළිබඳ ගිණුම් තැබීමද නිවැරදිව සිදු කළ යුතුය.

2) 2020/6 වකුලේබයේ නේවාසික කටයුතු වලට අදාළ විධිවිධාන

2020/5 වකුලේබය මඟින් ලබා දුන් සහන නාගරික හා වැඩිදියුණු කළ ප්‍රදේශ වල පදිංචි නේවාසික කටයුතු සඳහා දීර්ඝකාලීන බදු ලබා දී ඇති ජනතාවට පමණක් ලබා දී තිබූ අතර 2020/6 වකුලේබය මඟින් එම සහන ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වල ජනතාවට ද අදාළ කරගත යුතු බව දක්වා ඇත.

12.2 නේවාසික කටයුතු සඳහා නිදහස් දීමනාපත්‍ර ලබා දීම

නේවාසික කටයුතු සඳහා දීර්ඝ කාලීන බදු අනුමැතිය ලබා දී ඇති ඉඩමක් නිසි පරිදි සංවර්ධනය කර ස්ථිර නිවසක් තනා ඇත්නම් හා ගෙවිය යුතු සම්පූර්ණ තක්සේරු මුදල ගෙවා අවසන් කර ඇත්නම් නිදහස් දීමනා පත්‍රයක් සඳහා ඉල්ලුම් කළ හැකිය.

12.2.1 නව විධි විධාන

- 1) 2020/4 හා 2020/4 (1) වකුලේබ (නේවාසික කටයුතු සඳහා එකවර දීමනාපත්‍ර ලබා දීම)

- නේවාසික කටයුතු සඳහා දීර්ඝ කාලීන බදු මත බැහැර කර ඇති ඉඩමක නිවසක් ඉදිකර සංවර්ධනය කර ස්ථිරව පදිංචි වී සිටි නම් කාලසීමා නියමයකින් තොරව එකවර නිදහස් දීමනාපත්‍රයක් ලබා දීමට කටයුතු කළ හැකිය. (ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම හා වාර මුදල / දඩ මුදල එකවර ගෙවීමෙන් පසු)
- පළමු බදු කාලය අවසන් වී ඇති අවස්ථා වලදී බදුකරු විසින් එකවර නිදහස් දීමනාපත්‍රයක් ලබා ගැනීම සඳහා වූ මූලික සුදුසුකම් සපුරා ඇතිනම් නැවත බදු කාලය දීර්ඝ කිරීමක් අවශ්‍ය නොවේ.
- එසේම නිදහස් දීමනාපත්‍රයක් ඉල්ලුම් කරන අවස්ථාව වන විටත්, දෙවන බදු කාලය සඳහා බදු අනුමැතියක් ලබාගෙන ඇති අවස්ථා වලදී දෙවන බදු කාලය සඳහා නැවත තක්සේරු වාර්තාවක් ලබා ගැනීම අවශ්‍ය නොවන අතර පළමු බදුකාලය අවසානයේ අයකළ බදු මුදලට 50%ක් එකතු කර ලබා ගන්නා අගය දෙවන බදු කාලයේ ආරම්භක බදු මුදල සේ සළකා දීමනාපත්‍රය ඉල්ලුම් කරන දිනය දක්වා වාර්ෂික බදු මුදල් අයකළ යුතුවේ.
- දෙවන බදු කාලය සඳහා අනුමැතිය ලැබී නොමැති වුවද පළමු බදු කාලය අවසන් වී තිබේ නම් ඉහත පරිදි ම දෙවන බදු කාලය සඳහා දීමනා පත්‍රය ඉල්ලුම් කරන දින දක්වා වාර්ෂික බදු මුදල් අයකිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

12.3 කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා දීර්ඝකාලීන බදු ලබා දීම

සාමාන්‍ය ක්‍රමවේදය

බදු කාලය - වසර 30

වාර්ෂික බදු මුදල - ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුවට අනුව බද්ද ආරම්භ වන වර්ෂයේ ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමෙන් 4%

වාර මුදල - වාර්ෂික බදු මුදල මෙන් තුන්ගුණයකි

වසර 5කට වරක් බදු සංශෝධනය වේ

හිඟ බදු සඳහා 10% ක පොළියක් අය කෙරේ

12.3.1 නව විධි විධාන

1) 2018/02 වකුලේඛය (ර.ඉ.ආ. පනත යටතේ කෘෂිකාර්මික පදනමින් දීර්ඝකාලීන බදු පදනම මත ලබා දෙන ඉඩම් සඳහා බදු සහන ලබා දීම)

- ක්‍රියාත්මක දිනය - 2018.02.28
- වාර මුදල අත්හිටුවීම
- වසර 05ට වරක් සිදු කරන බදු ප්‍රතිශෝධනයේදී පූර්ව වර්ෂයේ පැවති බදු මුදලට 20%ක ප්‍රමාණයක් එකතු කර බදු ප්‍රතිශෝධනය කිරීම
- දෙවන බදු කාලය සඳහා බදු මුදල ගණනය කිරීමේදී ද පළමු බදු කාලය අවසානයේදී අයකළ බදු මුදලට 20%ක ප්‍රමාණයක් එකතු කිරීමෙන් බදු මුදල ගණනය කළ යුතුය. (වසර 30ක කාලයක් සඳහා බදු දී ඇති ඉඩම් සඳහා පමණි)
- 2018.02.28 දින සිට ඉඩම් තක්සේරු වටිනාකම රු. 5,000,000 ට වඩා අඩු වන අවස්ථා වලදී අයකරනු ලබන වාර්ෂික බදු අනුපාතය 4% සිට 2% දක්වා අඩු කිරීම.
- 2018.02.28 දිනෙන් පසු එළඹෙන පළමු ප්‍රතිශෝධනයේදී මෙම කොන්දේසි අනුව ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුය.

- වසර 30 ට වඩා වැඩි බදු කාලයකට ලබා දී ඇති බදුකර සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේදී මුල් බදු කාලය අවසානයේදී නැවත ප්‍රධාන තක්සේරුකරු විසින් ඉඩමේ තක්සේරුවක් ලබාගත යුතු අතර එම තක්සේරු වටිනාකම, රු. 5,000,000 ට වඩා අඩු නම් - 2% රු. 5,000,000 ට වඩා වැඩි නම් - 4% ක් ලෙස බදු මුදල් ගණනය කළ යුතුය.

2) 2020/6 වකුලේඛනය මඟින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ලබා දී ඇති සහනයන්

- 2018.02.28 දිනට ප්‍රථම බදු ප්‍රතිශෝධන ආරම්භවී 50 % න් බදු ප්‍රතිශෝධනය කර ඇති 2018/2 වකුලේඛය මත මේ වන තෙක් බදු ප්‍රතිශෝධන සහන හිමි නොවූ බදුකරුවන් වෙත 2020.01.01 දින සිට අදාළ වන පරිදි 20% බදු ප්‍රතිශෝධන සහනය ලබා දීම මෙමඟින් අපේක්ෂා කර ඇත.
- ක්‍රියාත්මක දිනය - 2020.01.01 දින සිට
- ඒ අනුව 2020.01.01 දිනට පසුව එළඹෙන බදු වාරිකයේදී වාර්ෂික බදු මුදල ගණනය කිරීමේදී, ආසන්නතම බදු ප්‍රතිශෝධනය සිදු කරන ලද වර්ෂයට පූර්ව වර්ෂයේ අයකළ වාර්ෂික බදු මුදලට 20%ක් එකතු කර ගණනය කළ යුතුය.
- 2020.01.01 දින සිට ලබා දෙන මෙම සහනය බදු සහනයක් මිස වසර 05ට වරක් එළඹෙන බදු ප්‍රතිශෝධනයක් නොවන බව මතක තබාගත යුතුය. ඒ අනුව බද්ද ආරම්භ වන දිනයේ සිට සාමාන්‍ය පරිදි වසර 05කට වරක් බදු ප්‍රතිශෝධනය සිදු කළ යුතුය.
- බදු අනුමැතිය පමණක් පවතින අවස්ථා වලදී , වකුලේඛයේ උපදෙස් පරිදි බදු මුදල ගණනය කර වකුලේඛයේ ඇමුණුම 06 ප්‍රකාරව බදු කරුවන් දැනුවත් කරන්න.

- බදුකරයක් නිකුත් කර ඇති අවස්ථා වලදී බදු ප්‍රතිශෝධන කොන්දේසි සංශෝධනය කළ යුතු බැවින් වක්‍ර ලේඛයේ ඇමුණුම 06 ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය ලේකම් නිර්දේශය, වක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 07 බදු කරුගේ අත්සනද සහිතව පිටපත් 03කින් පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් මහින් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කරන්න.
- ඇමුණුම 07 පෘෂ්ඨාංකනය කර අනුමැතියද සහිතව ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙතින් නැවත ලද පසු ලියාපදිංචි කරන ලද මුල් බදුකරයේ සහතික පිටපතක් සහිතව ලියාපදිංචියට යොමු කරන්න.

3) 2020/6 (1) වක්‍රලේඛය මඟින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ලබා දී ඇති සහනයන්

- මෙම සහනය හිමි වන්නේ 2018.02.28 දිනට පෙර දෙවන බදු කාලය ආරම්භ වී ඇති තිස් අවුරුදු බදුකර හෝ බදු අනුමැතීන් සඳහා පමණි.
- දෙවන බදු කාලය ආරම්භ දිනයේ සිට 2020.11.16 දිනය දක්වා දෙවන බදු කාලයට අදාළව ගනු ලැබූ තක්සේරුව මත බදු අයකළ යුතුවේ.
- 2020.11.16 දිනෙන් පසුව එළඹෙන බදු වාරිකයේදී පටන් අදාළ බදුකරුවන්ගෙන් සංශෝධිත සහනදායී ක්‍රමවේදය යටතේ බදු මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වේ.
- එහිදී සියලු ප්‍රතිශෝධන සහිතව පළමු බදුකාලය අවසානයේ අයකළ බදු මුදලට 50% ක මුදලක් එකතු කර දෙවන බදු කාලයේ ආරම්භයේ බදු මුදල ගණනය කරන්න.
- දෙවන බදු කාලයේ ආරම්භක බදු මුදල දෙවන බදු කාලය ආරම්භයේ සිට 2020.11.16 දිනෙන් පසුව එළඹෙන බදු වර්ෂය දක්වා අදාළ පරිදි ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුය.

1) 2017/01 වකුලේඛය - රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ බදු පදනම මත බැහැර කර ඇති වාණිජ ඉඩම් සඳහා බදු සහන ලබා දීම

- ක්‍රියාත්මක වන දිනය : 2017.03.22
- වාර මුදල අත් හිටුවීම.
- වසර 05 කට වරක් සිදු කරන බදු ප්‍රතිශෝධනයේදී පූර්ව වර්ෂයේ පැවති බදු මුදලට 20%ක ප්‍රමාණයක් එකතු කර බදු ප්‍රතිශෝධනය කරයි.
- වසර 30ක කාලයක් සඳහා බදු අනුමැතිය ලබා දී ඇති ඉඩම් සඳහා මුල් බදු කාලය අවසන් වීමෙන් පසු නැවත බදු කාලය දීර්ඝ කිරීමේදී සියලු ප්‍රතිශෝධන සහිතව මුල් වසර 30 අවසානයේ අයකළ බදු මුදලට 20% ක ප්‍රමාණයක් එකතු කොට ලබා ගන්නා අගය දෙවන බදු කාලයේ ආරම්භක බදු මුදල වේ. (වසර 30ක කාලයක් සඳහා බදු දී ඇති ඉඩම් සඳහා පමණි)
- වසර 30 ට වැඩි වන බදු කාලයක් සඳහා ලබා දී ඇති බදුකර වලදී බදුකරයක කාලය දීර්ඝ කරන අවස්ථාවකදී ප්‍රධාන තක්සේරුකරු වෙතින් ඉඩමේ තක්සේරුව ලබාගෙන එම තක්සේරු වටිනාකම,
රු. 5,000,000 ට වඩා අඩු නම් 2%
රු. 5,000,000 ට වඩා වැඩි නම් 4% ලෙස බදු මුදල ගණනය කළ යුතුය.

2) 2020/6 වකුලේඛය මඟින් වාණිජ කටයුතු සඳහා ලබා දී ඇති සහන

- 2017.03.22 දිනට ප්‍රථම බදු ප්‍රතිශෝධන ආරම්භවී 50 % න් බදු ප්‍රතිශෝධනය කර ඇති 2017/01 වකුලේඛය මත මේ වන තෙක් බදු ප්‍රතිශෝධන සහන හිමි නොවූ බදුකරුවන් වෙත 2020.01.01 දින සිට අදාල වන පරිදි 20% බදු ප්‍රතිශෝධන සහනය ලබා දීම මෙමඟින් අපේක්ෂා කර ඇත.

- ක්‍රියාත්මක දිනය - 2020.01.01 දින සිට
- ඒ අනුව 2020.01.01 දිනට පසුව එළඹෙන බදු වාරිකයේදී වාර්ෂික බදු මුදල ගණනය කිරීමේදී, ආසන්නතම බදු ප්‍රතිශෝධනය සිදු කරන ලද වර්ෂයට පූර්ව වර්ෂයේ අයකළ වාර්ෂික බදු මුදලට 20%ක් එකතු කර ගණනය කළ යුතුය.
- 2020.01.01 දින සිට ලබා දෙන මෙම සහනය බදු සහනයක් මිස වසර 05ට වරක් එළඹෙන බදු ප්‍රතිශෝධනයක් නොවන බව මතක තබාගත යුතුය. ඒ අනුව බද්ද ආරම්භ වන දිනයේ සිට සාමාන්‍ය පරිදි වසර 05කට වරක් බදු ප්‍රතිශෝධනය සිදු කළ යුතුය.
- බදු අනුමැතිය පමණක් පවතින අවස්ථා වලදී , චක්‍රලේඛයේ උපදෙස් පරිදි බදු මුදල ගණනය කර චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 06 ප්‍රකාරව බදු කරුවන් දැනුවත් කරන්න.
- බදුකරයක් නිකුත් කර ඇති අවස්ථා වලදී බදු ප්‍රතිශෝධන කොන්දේසි සංශෝධනය කළ යුතු බැවින් චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශී ලේකම් නිර්දේශය, චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 07 බදුකරුගේ අත්සනද සහිතව පිටපත් 03කින් පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් මහින් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කරන්න.
- ඇමුණුම 07 පෘෂ්ඨාංකනය කර අනුමැතියද සහිතව ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙතින් නැවත ලද පසු ලියාපදිංචි කරන ලද මුල් බදුකරයේ සහතික පිටපතක් සහිතව ලියාපදිංචියට යොමු කරන්න.

3) 2020/6 (1) චක්‍රලේඛය මඟින් වාණිජ කටයුතු සඳහා ලබා දී ඇති සහන

- මෙම සහනය හිමි වන්නේ 2017.03.22 දිනට පෙර දෙවන බදු කාලය ආරම්භ වී ඇති තිස් අවුරුදු බදුකර හෝ බදු අනුමැතීන් සඳහා පමණි.

- දෙවන බදු කාලය ආරම්භ දිනයේ සිට 2020.11.16 දිනය දක්වා දෙවන බදු කාලයට අදාළව ගනු ලැබූ තක්සේරුව මත බදු අයකළ යුතුවේ.
- 2020.11.16 දිනෙන් පසුව එළඹෙන බදු වාරිකයේදී පටන් අදාළ බදුකරුවන්ගෙන් සංශෝධිත සහනදායී ක්‍රමවේදය යටතේ බදු මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වේ.
- එහිදී සියලු ප්‍රතිශෝධන සහිතව පළමු බදුකාලය අවසානයේ අයකළ බදු මුදලට 50% ක මුදලක් එකතු කර දෙවන බදු කාලයේ ආරම්භයේ බදු මුදල ගණනය කරන්න.
- දෙවන බදු කාලයේ ආරම්භක බදු මුදල දෙවන බදු කාලය ආරම්භයේ සිට 2020.11.16 දිනෙන් පසුව එළඹෙන බදු වර්ෂය දක්වා අදාළ පරිදි ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුය.
- 2017.03.22 දිනෙන් පසුව එළඹෙන ප්‍රතිශෝධන වලදී 20%න් ප්‍රතිශෝධනය කළ හැකිය. ඒ අනුව ගණනය කරන ලද මුදල 2020.11.16 න් පසුව එළඹෙන බදු වර්ෂයේ වාර්ෂික බදු මුදල ලෙස අය කරන්න.
- එය මෙම චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 01 පරිදි බදුකරු වෙත දන්වා යවන්න.
- මෙම බදු සහන ලබා දීමේදී බදුකරයක් නිකුත් කර ඇති විටක බදු මුදලට අදාළ කොන්දේසි සංශෝධනය සඳහා ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත ඇමුණුම 02 පිටපත් 03කින් යොමු කළ යුතුය.

12.5 2020/06 වකුලේඛය මඟින් හඳුන්වා දී ඇති අනෙකුත් සහනයන්

12.5.1 කාර්තුමය පදනමින් බදු මුදල් ගෙවීමට අවස්ථාව සලසා දීම

දීර්ඝකාලීන බදු පදනම මත බැහැර කර ඇති වාණිජ, කෘෂිකාර්මික, නේවාසික ඉඩම් සඳහා අය කළ යුතු වාර්ෂික බදු මුදල කාර්තුමය පදනමින් අය කිරීමට මෙමඟින් අනුමැතිය ලබා දී ඇත.

- කාර්තුමය පදනමින් බදු ගෙවීම සඳහා බදුකරුවන්ගෙන් ඉල්ලීමක් ලද පසු එක් කාර්තුවක් සඳහා බදු ගෙවිය යුතු දිනය හා ගෙවිය යුතු බදු මුදල වකුලේඛයේ ඇමුණුම 01 මඟින් බදුකරු වෙත ලිඛිතව දැනුම් දෙන්න.
- බදුකරු දැනුවත් කිරීමෙන් පසු වාර්ෂික බදු මුදලෙන් කාර්තුවකට අදාළ බදු මුදල නියමිත පරිදි අය කිරීමටත්, ගිණුම්ගත කිරීමටත්, බදු ලෙජරයේ සටහන් යොදා ක්‍රමවත්ව පවත්වාගෙන යාමත් කටයුතු කරන්න.
- බදුකරුගේ බදු වර්ෂය ආරම්භ වන දිනයේ සිට කාර්තුමය පදනමින් බදු අය කිරීම ආරම්භ කළ යුතුය.

- එක් එක් කාර්තුවේදී ගෙවිය යුතු බදු මුදල පැහැර හරින්නේ නම් කාර්තුවකට ගෙවිය යුතු බදු මුදල සඳහා 10%ක පොලියක් අයකළ යුතුය.

12.5.2 දිරිගැන්වීමේ වට්ටම් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම

බදු කරුවන් බදු කාලසීමාවේ මුල් මාසයේ අවසන් දිනට පෙර ගෙවිය යුතු සම්පූර්ණ වාර්ෂික බදු මුදල ගෙවා අවසන් කරන්නේ නම් එම බදු මුදලෙන් 10% ක වට්ටමක් ලබා දිය හැකිය.

එලෙස ලබා දෙන බදු වට්ටම් ,

බදු වට්ටම් පාලන ගිණුමට හර කළ යුතු අතර දීර්ඝකාලීන බදු සඳහා වූ පාලන ගිණුමට බැර කළ යුතුය.

12.5.3 හිඟ බදු ගෙවීම සඳහා සහන කාලයක් ලබා දීම

- හිඟ බදු ගෙවීම සඳහා බදුකරුවන්වෙත, උපරිම වසරක් දක්වා වූ සහන කාලයක් සඳහා අනුමැතිය ලබා දීමට ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට හැකි වේ. ඒ සඳහා චක්‍රලේඛයේ දැක්වෙන ඇමුණුම 04 ආකෘතිය අනුව බදුකරුගේ ඉල්ලීමක් ලබාගෙන අනුමැතිය ලබා දීමට කටයුතු කළ හැකිය.
- වසරකට වඩා වැඩි සහන කාලයක් සඳහා යම් බදුකරුවකුගෙන් ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් වූ විට චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 05 ප්‍රකාරව ප්‍රාදේශීය ලේකම් නිර්දේශය ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කරන්න.

13 නව විධි විධානද අදාළ කර ගනිමින් සිදු කරන ලද ගණනය කිරීමක් සඳහා උදාහරණයකි.

- බදු ලබා දී ඇති පදනම - වාණිජ
- බදු කාල සීමාව - 1971.01.01 - 2001.01.01 (අවු. 30)
- වාර්ෂික බදු මුදල - 1971 වර්ෂයේ ඉඩමේ වෙළඳපොල වටිනාකමින් 4%
- ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුව මත 1971 වර්ෂයේ ඉඩමේ වෙළඳපොල වටිනාකම රු. 7000.00

ගණනය කිරීම

1971.01.01 දිනට වාර්ෂික බදු මුදල	=	7000 * 4/100 = <u>280</u>
වාර මුදල	=	280*3
	=	<u>840</u>

කාලසීමාව	ගණනය	රු.
1971 - 1975	280*5	1,400.00
1976 - 1980	420*5	2,100.00
1981 - 1985	630*5	3,150.00
1986 - 1990	945*5	4,725.00
1991 - 1995	1481*5	7,405.00
1996 - 2000	2127*5	10,635.00
<p>පළමු බදු කාලය අවසන්ව ඇත. නැවත දෙවන බදු කාලයට අදාළ ඉ.කො.ජ අනුමැතිය ලැබීමෙන් පසු 2001 වර්ෂයට අදාළව ඉඩමේ වෙළඳපොළ වටිනාකම තක්සේරු කර ඇති අතර එය රු. 4,700,000 ක් වේ. ඒ අනුව වාර්ෂික බදු මුදල, $4,700,000 * 4\% = 188,000$</p>		
2001 - 2005	188,000*5	940,000.00
2006 - 2010	282,000*5	1,410,000.00
2011 - 2015	423,000*5	2,115,000.00
2016 - 2019	634,500*4	2,538,000.00
2020 (2020/6 වනුලේඛයේ 03 කොටස අනුව 2020 වර්ෂයේ බදු මුදල අනුව)	507,600*1	507,600.00

- 2020/6(1) අනුව දෙවන බදු කාලයේ ආරම්භයේ සිට 2020.11.16 දක්වා දෙවන බදු කාලයට අදාළව ගනු ලැබූ තක්සේරුව අනුව ඉහත පරිදි ගණනය කල බදු මුදල අය කරන්න.
- ඉන්පසු 2020/6 (1) වනුලේඛයේ 2. ඡේදය අනුව 2020.11.16 දිනෙන් පසුව එළඹෙන බදු වර්ෂය සඳහා එනම් 2021.01.01 දිනට බදු මුදල ගණනය කිරීම පහත පරිදි විය යුතුය.

සියළු ප්‍රතිශෝධන සහිතව පළමු බදු කාලය අවසානයේ අයකල මුදලට 50% ක මුදලක් එකතු කර දෙවන බදු කාලයේ ආරම්භක බදු මුදල ගණනය කිරීම. එනම්,

$$2000 \text{ වර්ෂයේ බදු මුදල රු} = 2127 * 50\%$$

$$\begin{aligned}
 &= \underline{1064} \\
 2001.01.01 \text{ වාර්ෂික බදු මුදල රු} &= 2127 + 1064 \\
 &= \underline{3191}
 \end{aligned}$$

කාලසීමාව	ගණනය	රු.
2001 - 2005	3191*5	15,955.00
2006 - 2010	4787*5	23,935.00
2011 - 2015	7181*5	35,905.00
2016 - 2019	10772*4	43,088.00
2020 (2020/6 අනුව)	7181*120%	8,618.00
2021.01.01 දිනට බදු මුදල රු. 10342		
2021 - 2023	10342 * 3	31,026.00

14 ඉඩම් නොමැති රණවිරුවන්ගේ පදිංචිය සඳහා රජයේ ඉඩම් ලබා දීම

ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 2021/01 චක්‍රලේඛය ක්‍රියාත්මක වේ.

- ❖ 2009.06.01 දිනට පෙර සේවයට බැඳී ඇති පදිංචියට ඉඩමක් නොමැති ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාවේ / නාවික හමුදාවේ / ගුවන් හමුදාවේ / ශ්‍රී ලංකා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ හා සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ රණවිරුවන් හා ඔවුන්ගෙන් යැපෙන්නන් මෙම රණවිරු ප්‍රතිලාභ යටතේ ආවරණය වේ.
- ❖ චක්‍රලේඛයේ ප්‍රතිලාභ ලබන කාණ්ඩ කොටස් 02 ට වෙන් කර ඇත.
- ❖ පළමු කාණ්ඩය යටතට අයත්වන රණවිරුවන් / ඔවුන්ගේ ළඟම ඥාතීන්ට රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතේ 06 වන වගන්තිය අනුව ගාස්තු අයකිරීමකින් තොරව දීමනාපත්‍රයක් ලබා දිය යුතුය. එතෙක් ඉඩමට ප්‍රවිශ්ඨ වීම සඳහා දීර්ඝකාලීන බදු අනුමැතියක් ලබා දීමට කටයුතු කළ යුතු අතර වර්ෂයකට රු.

1000 ක නාමික බදු මුදලක් යටතේ ලබා දී බදුකරු ඉඩම සංවර්ධනය කර පදිංචි වීමෙන් පසුව දීමනාපත්‍රය ලබා දීමේ කටයුතු කළ හැකිය.

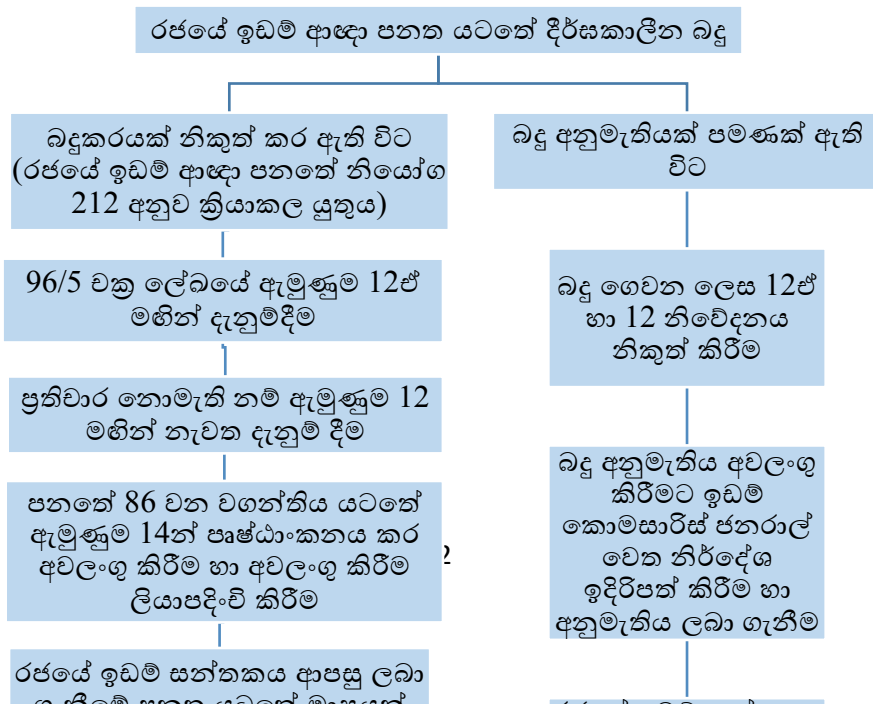
- ❖ දෙවන කාණ්ඩය යටතට අයත් වන රණවිරුවන් සඳහා පදිංචිය සඳහා ඉඩම් කොටසක් ලබා දීමේදී ප්‍රථමයෙන් දීර්ඝකාලීන බදු අනුමැතියක් ලබා ගත යුතුය. එහිදී අයකළ යුතු වාර්ෂික බදු මුදල පහත පරිදි ගණනය කළ යුතුය.

$$\text{වාර්ෂික බදු මුදල} = \text{ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් } 10\% * 4\%$$

- ❖ ඉඩම සංවර්ධනය කර පදිංචි වී සිටින හා ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් 10% මුදල ගෙවා අවසන් බදුකරුවන් සඳහා නිදහස් දීමනාපත්‍රයක් ලබා දීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- ❖ දැනටමත් බදු අනුමැතියක් ලබාගෙන ඇති හා බදුකරයක් නිකුත් කර ඇති රණවිරුවන් සඳහාද අයත්වන කාණ්ඩය අනුව ඉහත සහනම ලබා දිය හැකිය.
- ❖ උක්ත සඳහන් කර ඇති සහනයන් ලබා ගැනීමට සුදුසුකම් ලබන පුද්ගලයින් විසින්, මීට අදාළව හඳුන්වා දී ඇති ඉල්ලුම්පත්‍රය නිසිපරිදි සම්පූර්ණ කර අදාළ නිර්දේශයන්ද සමඟ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් මහින් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත යොමු කළ යුතුය.

15 දීර්ඝකාලීන බදුකර නිකුත් කර ඇති අවස්ථාවන්හිදී හා බදු අනුමැතිය ලැබී ඇති අවස්ථාවන්හිදී බදු ගෙවීම පැහැරහැරීම මත ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග

16 වාර්ෂික අවසරපත්‍ර

මෙම අවසරපත්‍ර දෙනු ලබන්නේ රජයේ ඉඩම් වල තාවකාලික පදිංචිය සඳහාය. එබැවින් මොනම හේතුවක් නිසාවත් ස්ථිර ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම සඳහා හෝ ස්ථිර වගාවක් සඳහා මෙම අවසරපත්‍රය නිකුත් නොකළ යුතුය. තාවකාලික කාර්යයන් සඳහා අක්කරයකට නොවැඩි බිම් ප්‍රමාණයක් වෙනුවෙන් අවසරපත්‍රයක් නිකුත් කළ හැකිය. සාමාන්‍යයෙන් අවසරපත්‍ර නිකුත් කරනු ලබන්නේ වරකට අවුරුද්දක කාලයක් සඳහාය. සෑම අවස්ථාවකම ජනවාරි 01 දින සිට වලංගු වන පරිදි අවසරපත්‍ර නිකුත් කළ යුතු අතර අවසර පත්‍රය වාර්ෂිකව අලුත් නොකළහොත් එය අවලංගු වනු ඇත. අවසරපත්‍රයට අදාළ ඉඩම සඳහා තක්සේරුව ලබා ගැනීමෙන් පසු වාර්ෂික බදු මුදල ගණනය කළ යුතුය. අවසරපත්‍ර මත ලැබිය යුතු බදු මුදල හිඟ හිටවා ඇත්නම් 10%ට නොවැඩි දඩයක් අයකළ යුතුවේ. එය පහත පරිදි වේ.

සාමාන්‍ය තක්වය යටතේ,

	වාර්ෂික බදු මුදල ගණනය කිරීම	තක්සේරුව ලබා ගැනීම
ඉඩම පිහිටා ඇත්තේ ප්‍රාදේශීය සභා බලප්‍රදේශය තුළ නම්,		
වාර්ෂික අවසර පත්‍ර මත බදු කුලිය	ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් * 2%	ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ තක්සේරුව
ඉඩම පිහිටා ඇත්තේ නගර සභා සීමාව තුළ නම්,		
වාර්ෂික අවසර පත්‍ර මත බදු කුලිය	ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමින් * $2\frac{1}{2}\%$	ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුව
ඉඩම යොදා ගනු ලබන්නේ වාණිජ කාර්යයකට නම් (තාවකාලික කඩ වැනි),		
වාර්ෂික අවසර පත්‍ර මත බදු කුලිය	වත්මන් වෙළඳපොළ වටිනාකමින් * 4%	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ නම්, ප්‍රාදේශී ලේකම්ගේ තක්සේරුව ➤ සෙසු පළාත් පාලන බල ප්‍රදේශ තුළ නම්, ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුව

වාර්ෂික අවසරපත්‍රයක් මත වූ වාර්ෂික බදු මුදල බද්ද ආරම්භයේදීම ගෙවිය යුතුය. එසේම සාමාන්‍යයෙන් බද්ද අවුරුදු 05 කට වරක් 50% කින් ප්‍රතිශෝධනය ද කළ යුතුය. (ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 චක්‍රලේඛයේ අනු අංක 08 හි "අ" කොටස බලන්න)

වාර්ෂික බදු ලබා දී ඇති ඉඩම් වල වාර්ෂික බදු මුදල ගණනය කිරීම සඳහා උදාහරණ පහත දැක්වේ.

1. ඉඩම ප්‍රාදේශීය සභා බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින අතර ප්‍රාදේශීය ලේකම් තක්සේරුව අනුව ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකම රු. 5,000.00 නම්,

$$\begin{aligned} \text{වාර්ෂික බදු මුදල} &= 5,000/100*2 \\ &= 100.00 \end{aligned}$$

2. ඉඩම නගරසභා සීමාව තුළ පවතින අතර ප්‍රධාන තක්සේරුකරු විසින් නොදියුණු වටිනාකම රු. 8,000.00ක් ලෙස දන්වා ඇත.

$$\begin{aligned} \text{වාර්ෂික බදු මුදල} &= 8,000/100*2.5 \\ &= 200.00 \end{aligned}$$

3. තාවකාලික කඩ වැනි වාණිජ කාර්යයන් සඳහා වාර්ෂික අවසරපත්‍ර නිකුත් කර ඇති විටක,

- I. ඉඩම ප්‍රාදේශීය සහා බල ප්‍රදේශය තුළ පවතින අතර ප්‍රාදේශීය ලේකම් තක්සේරුව අනුව ඉඩමේ වෙළඳපොල වටිනාකම රු. 20,000.00 නම්,

$$\begin{aligned} \text{වාර්ෂික බදු මුදල} &= 20,000 / 100 * 4 \\ &= 800.00 \end{aligned}$$

- II. ඉඩම සෙසු පළාත් පාලන බල ප්‍රදේශයක පවතින අතර ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුකරුගේ තක්සේරුව මත වෙළඳපොල වටිනාකම රු. 40,000 නම්,

$$\begin{aligned} \text{වාර්ෂික බදු මුදල} &= 40,000 / 100 * 4 \\ &= 1,600.00 \end{aligned}$$

එසේම ඉඩමේ තක්සේරුව කුමක් වුවද අවසරපත්‍රයක් මත දෙන ලද ඉඩමක වාර්ෂික බදු මුදල අවම වශයෙන් රු. 25 ට අඩු නොවිය යුතුය. එසේම එය රුපියලකින් කොටස් සහිත මුදලක්ද නොවිය යුතුය.

17 වාර්ෂික අවසරපත්‍ර වලට අදාළ ආකෘති පත්‍ර

17.1 රජයේ ඉඩමක් භුක්ති විඳීමේ වාර්ෂික අවසරපත්‍රය (ඉ. කො. 75)

මෙම අවසරපත්‍රය මත ඉඩමක් දෙනු ලබන්නේ කිසිම හේතුවක් නිසාවත් එය ස්ථිර වශයෙන් බැහැර කිරීමට නොහැකි හෝ යෝග්‍ය නොවන හෝ අවස්ථාවකදීය. මුද්‍රිත ඉ.කො 75 ආකෘතියේ පදිංචි වීම සඳහා යනුවෙන් මුද්‍රණය කර ඇතත් මෙහිදී බලාපොරොත්තු වන්නේ භුක්ති විඳීමය. එසේ භුක්ති විඳීමේදී තාවකාලික මුරගෙයක් හෝ තාවකාලික පැලක් ඉදිකර සිය වගාව ආරක්ෂා කර ගැනීමට අවසරපත්‍රකරුට ඉඩකඩ ඇති වුවත් ස්ථිර ගෙයක් සෑදීමට හෝ ස්ථිර වගාවක් කිරීමට ඔහුට අවකාශය නැත.

පසුකලෙක දීර්ඝකාලීන බද්දක් දීමේ අපේක්ෂාවෙන් කිසිදු විටක වාර්ෂික අවසරපත්‍රයක් නිකුත් නොකළ යුතුය. වාර්ෂික අවසරපත්‍රයක් නිකුත් කළ යුත්තේ හුදෙක්ම තාවකාලික අරමුණක් සඳහා ස්ථිර වශයෙන් දීමට නුසුදුසු ඉඩමක් සඳහා පමණි. එහෙයින් රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ බද්දක් මගින් හෝ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ඉඩම්

කවචේරියක් මගින් බෙදා දෙනු ලබන යෝග්‍ය ඉඩම් කිසිවක් වාර්ෂික අවසරපත්‍ර මත බැහැර නොකළ යුතුය.

17.2 ගොඩනැගිලි සහිත රජයට අයිති ඉඩමක පදිංචි වීම සඳහා දෙනු ලබන අවසරපත්‍රය (වාර්ෂික) (ඉ.කො. 76)

ස්ථීර හෝ ස්ථීර නොවන ගොඩනැගිල්ලක් පිහිටි රජයේ ඉඩමක තාවකාලික පදිංචිය සඳහා ලබා දෙනු ලබන අවසරපත්‍රය වේ.

17.3 ගොඩනැගිලි සහිත ඉඩමක් භුක්ති විඳීමට දෙන අවසරපත්‍රය (මාසික බද්දට) (ඉ.කො. 77)

ගොඩනැගිලි සහිත ඉඩමක් මාසික බදු පදනමින් භුක්ති විඳීමට දෙන අවසරපත්‍රය වේ.

17.4 ඉ.කො. 71 /ඉ.කො 72

පොදු විලක් නොහොත් පොදු ඇල දොල ගංගා දියකින් වතුර හරවා බැහැරට ගැනීම හෝ ඉවුර මත කවර හෝ නිර්මාණයක් තැනීම නැතහොත් පවත්වාගෙන යෑම සඳහා ලබා දෙන අවසරපත්‍රය ඉ.කො 71 වේ.

පොදු විලක් නොහොත් පොදු ඇල දොල ගංගා දියක් හෝ ඊට උඩින් හෝ කිසියම් පාලමක් නැතහොත් දියමංකඩක් තැනීම, නැතහොත් පවත්වාගෙන යෑම සඳහා ලබා දෙන අවසර පත්‍රය ඉ. කො. 72 වේ.

ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් නිකුත් කරනු ලබන අවසරපත්‍රයක බලය පිට මිස කිසිවකු විසින්,

පොදු විලක් නොහොත් පොදු ඇලදොල ගංගා දියෙකින් වතුර හරවා බැහැරට ගැනීම හෝ

යම් පොදු විලක නැතහොත් පොදු ඇලදොල ගංගාදියක ඉවුරෙහි, නැතහොත් ඉවුර මත කවර හෝ නිර්මාණයක් තැනීම, නැතහොත් පවත්වා ගැනීම.

පොදු විලක් නැතහොත් පොදු ඇලදොල ගංගාදියක් හෝ ඊට උඩින් හෝ කිසියම් පාලමක් නැතහොත් දියමංකඩක් තැනීම, නැතහොත් පවත්වාගෙන යෑම හෝ

නොකල යුතු බව, ආඥා පනතේ 77 වන වගන්තියේ නියම කර තිබේ. එසේම මේ පිළිබඳ වැඩිදුර තොරතුරු ඉඩම් නියෝග 234, 235, 236 යටතේ සඳහන්ව ඇත.

(පිටුව 238, 239 ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය)

එසේම මෙම අවසරපත්‍රය නිකුත් කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් මහින් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ අනුමැතිය පළමුව ලබා ගත යුතු වේ.

දැනට මෙම අවසරපත්‍ර නිකුත් කරනු ලබන්නේ අවුරුදු 10 ක කාලසීමාවක් සඳහාය.මෙම අවසරපත්‍ර අවලංගු කිරීම සම්බන්ධයෙන් රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතේ ඉඩම් නියෝග 236 යටතේ කරනු පැහැදිලි කර ඇත.

රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතේ 217 (2) නියෝගයේ XV යටතේ මෙම බදු කුලිය දක්වා ඇති අතර එය ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ අංක 2010/2 හා 2010.03.11 දිනැති වකුලේඛය මඟින් සංශෝධනය කර ඇත.

17.5 ඉ. කො. 73 / ඉ. කො 74

මහාමාර්ග අධ්‍යක්ෂ භාරයේ ඇති පාරවල් සඳහා රක්ෂිත භූමි බදු දීමේදී ඉ. කො 73 ආකෘති පත්‍රය නිසි පරිදි සංශෝධනය කර යොදා ගත යුතු අතර ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් සෙසු මාර්ග රක්ෂිත ඉඩම් බදු දීමේදී අවශ්‍ය පරිදි සංශෝධනය කරගත් ඉ. කො. 74 දරණ ආකෘති පත්‍රය යොදා ගත යුතුය.

මෙවැනි බදුකර වරකට අවුරුදු 05කට වැඩි කාලයකට නිකුත් නොකළ යුතුය.

17.6 ඉ.කො 78 (බලපත්‍ර)

මතු සඳහන් කර ඇති කාරණා වෙනුවෙන් මෙම ආකෘතිය යටතේ බලපත්‍ර නිකුත් කළ හැකිය.

රජයේ ඉඩමක ඇති ඕනෑම ද්‍රව්‍යයක් හෝ දෙයක් ගැනීම හෝ ලබා ගැනීම සඳහා මෙම ආකෘතිය යටතේ බලපත්‍ර ලබා දෙනු ලබන අතර කිසියම් අවස්ථාවකට උචිත වන පරිදි මෙම ආකෘති පත්‍රය සංශෝධනය කර නිකුත් කරනු ලැබේ.

1. රජයේ ඉඩමක ඇති වගාවක ඵලදාව ලබා ගැනීමේ අයිතිය කෙනෙකුට පවරාදීම සඳහා.

ඵලදාව ලබා ගැනීම සඳහා බලපත්‍රයක් නිකුත් කරනුයේ විශේෂයෙන් මතු දැක්වෙන අවස්ථා වලදීය.

- ❖ කිසියම් කාර්යයක් සඳහා කිසියම් වත්තකින් ඉඩම් කොටසක් අත්කරගන්නා ලදුව යෝජිත කාර්යය ආරම්භ කරන තෙක් එම ඉඩම් කොටසේ ඇති වගාවල ඵලදාව ලබාගැනීමේ අයිතිය තාවකාලික ලෙස වතු හිමියාට ලබා දීමේදීය. මෙවැනි විටක වාර්ෂික බදු කුලිය ගණනය කරනු ලබන්නේ ඉඩම් කොටස අත්කරගත් මිලෙන් 6% බැගිනි

❖ පෞද්ගලික ඉඩමක් අයිතිකරුවෙකුට ඔහුගේ ඉඩමට යාව පිහිටි රක්ෂිත බිම් කොටසක ඔහු විසින් කරන ලද වගාවල ඵලදාව ලබා ගැනීමට අවසර ලබා දීමේදී, මෙවැනි විටක වාර්ෂික බදු කුලිය ගණනය කරනු ලබන්නේ ඉඩමේ වැඩිදියුණු වටිනාකමෙන් 6% බැගින්

❖ පාසලක ප්‍රයෝජනය සඳහා යොදා ගැනෙන හෝ යොදා ගැනීමට අපේක්ෂිත රජයේ ඉඩමක ඇති වගාවල ඵලදාව ලබාගැනීමේ අයිතිය එම පාසලේ ගුරුවරුන්ට විකිණීමේදී, මෙහිදී යෝග්‍යයැයි හැඟේ නම් ප්‍රධාන තක්සේරුකරුගෙන්ද විමසා බලා බදු කුලිය නියම කල යුතුය. වාර්ෂික බදු කුලිය දියුණු වටිනාකමෙන් 6% කි

මීට අමතරව රජයේ ඉඩමක හෝ රජය විසින් අත්සතු කරන ලද ඉඩමක හෝ මැණික් ගැරිම් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය අවස්ථා වලදී මැණික් ගැරිමේ අයිතිය විකිණීමේ බලය හුදෙක්ම පැවරී ඇත්තේ 1971 අංක 13 දරන රාජ්‍ය මැණික් සංස්ථා පනත යටතේ පිහිටුවා ඇති සංස්ථාව වෙත බැවින් එබඳු ඉඩම් වල මැණික් ගැරිමේ අයිතිය පිළිබඳ සියලු ප්‍රශ්න ඉදිරිපත් කළ යුත්තේ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත නොව රාජ්‍ය මැණික් සංස්ථාව වෙතය. එසේ වුවද, රජයේ ඉඩමක මැණික් ගැරිමට බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමට පෙර රාජ්‍ය මැණික් සංස්ථාව විසින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් විමසිය යුතුය. එසේම රජයේ ඉඩමක මැණික් ගැරිම සඳහා වෙන්දේසි කිරීමට ප්‍රථම එම ඉඩම රාජ්‍ය මැණික් සංස්ථාව විසින් ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගෙන් නිදහස් කරගත යුතුය. අවශ්‍ය අවස්ථා වලදී ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් ඉඩම් කොමසාරිස් විමසිය යුතුය. (223 පිටුව ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය, ඉඩම් නියෝග 216)

2. රජයේ ඉඩමකින් කළුගල්, මැටි හෝ වැලි, කබොක්, බොරළු ලබා ගැනීමේ අයිතිය සඳහා නමුත් එම ද්‍රව්‍ය ඉවත් කර ගැනීමේදී කැණීම් කරනු ලබන ඉඩමේ ප්‍රමාණයට අදාළ කැළෑ නිශ්පාදන ගාස්තු අයකිරීම හු විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාලය මගින් සිදු කරනු ලබන අතර දීමනාපත්‍ර, ප්‍රදානපත්‍ර, මධ්‍යම පාන්තික දීමනාපත්‍ර හා නියාදන සාධන දීමනාපත්‍ර මගින් බැහැර කර ඇති රජයේ ඉඩම් වල කැණීම් කරනු ලබන ඛනිජ ප්‍රමාණයට අදාළ කැළෑ නිශ්පාදන ගාස්තු අය කිරීමද හු විද්‍යා සමීක්ෂණ හා පතල් කාර්යාලය මගින් සිදු කරනු ඇත.

18 අවසර පත්‍රයක් / බලපත්‍රයක් ලබා (

- I. ඉඩම් කවිවේරියක් මගින් වාර්ෂික අවසරපත්‍ර ලාභීන් තෝරා ගැනීම. (ඉල්ලීම් අනුව එනම් වරණීය පදනමින් ලබා දෙන අවස්ථාද ඇත)
එනම් ඉ.කො. 75, 76 හැර අවස්ථා වලදී බොහෝ විට ඉල්ලුම්කරුගේ ඉල්ලීම් සලකා බලා අවශ්‍ය කාරණා සපුරා ඇති විට ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ නිර්දේශය මත අවසරපත්‍ර නිකුත් කරනු ඇත.
- II. පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්ගේ අනුමැතිය හා නිකුත් කිරීමට අදාළ අවසරපත්‍ර ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත නිකුත් කිරීම.
- III. අනුරේඛනය සකස් කිරීම. (ඉඩමේ ප්‍රමාණය හා ස්වභාවය අනුව ග්‍රාම නිලධාරී මගින් අනුරේඛණයක් සකස් කර ගැනීම, ග්‍රාම නිලධාරී අනුරේඛණ සකස් කිරීම

ගැටලු අවස්ථාවල පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් වෙත අනුයුක්ත රජයේ මිනින්දෝරු මහින් අනුරේඛණ ලබා ගැනීම කළ හැකිය)

IV. තක්සේරු වාර්තා කැඳවීම.

V. තක්සේරුව ලද පසු අවසරපත්‍රයට අදාළ බද්ද ගණනය කර අදාළ සියලු තොරතුරු බලපත්‍රයට ඇතුළත් කර මුල් වාරිකයද අයකර ගැනීමෙන් පසු ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් අත්සන් කර අවසරපත්‍රය නිකුත් කිරීම.

VI. වාර්ෂික අවසරපත්‍ර ලැයිස්තුවට හා ඉ.කො 115 ලේඛණයට ඇතුළත් කිරීම.

VII. ප්‍රතිශෝධන සුවියට ඇතුළත් කිරීම.

19 අවසරපත්‍රවලට අදාළ බදු කුලිය අයකර ගැනීම, දඩ මුදල් හා ප්‍රතිශෝධන

වාර්ෂික බදු මුදල් යම් වර්ෂයක ජනවාරි 01 වන දින හෝ ඊට පෙර අයකර ගත යුතුය. යම් වර්ෂයක මාර්තු මාසයේ 31 වන දින දක්වා දඩ මුදලකින් තොරව බදු මුදලක් අය කරගත හැකි අතර මාර්තු මස 31 න් පසුව ගෙවනු ලබන බදු මුදල් සඳහා 10% ක දඩ මුදලක් අයකර ගතයුතුය. අවසරපත්‍රය අලුත් කරන්නේ නම්, සෑම පස් අවුරුද්දකට වරක් ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුය.

වාර්ෂික බදු මුදල් ප්‍රතිශෝධන සුවිය අනුව යම් වර්ෂයක දී සංශෝධනය කළ යුතු බදු මුදල් අදාළ වන බදු ලැබුම්කරුවන් හා එම ඉඩම් පිළිබඳ ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ වාර්තාවක් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 16 අනුව ග්‍රාම නිලධාරී / සංවර්ධන නිලධාරී (ඉඩම්) මඟින් කැඳවිය යුතුය. ඒ අනුව නිර්දේශය ලද පසු බදු මුදල් සංශෝධනය පිළිබඳව ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ නියෝග ලබාගත යුතු අතර එම තීරණය අනුව අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කළ යුතුය.

බදු මුදල් ප්‍රතිශෝධනය කළයුතු බවට ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් නියෝගයක් දෙනු ලැබුවහොත් ඒ අනුව බදු මුදල සංශෝධනය කර බදු ලැයිස්තුවට ඇතුළත් කරගත යුතු

අතර ඒ බව ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 18 ලිපිය මගින් අදාළ අයට දැනුම් දිය යුතුය.

බදු මුදල් ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතු අවස්ථාවන්හිදී බදු මුදල ප්‍රතිශෝධනය කෙරෙන දිනට යටත් පිරිසයින් මසකටවත් කලින් අවසරපත්‍රලාභියාට ප්‍රතිශෝධිත බදු මුදල දැනුම් දීමට හැකිවන පරිදි බදු මුදල් ප්‍රතිශෝධනය කිරීම සඳහා කල්වේලා ඇතිව ක්‍රියාකළ යුතුය.

20 වාර්ෂික අවසරපත්‍රය දීර්ඝ කිරීම

යම් වර්ෂයක් සඳහා වාර්ෂික අවසරපත්‍රයක් වෙනුවෙන් බදු මුදල් ගෙවූ පසු එය එම වර්ෂයට දීර්ඝ කළ බවට සටහනක් යොදා බලධරයකු විසින් අත්සන් තැබිය යුතුය.

21 වාර්ෂික අවසරපත්‍ර වලට අදාළ වාර්තා

❖ අවසර පත්‍ර ලේඛණය

මෙම අවසරපත්‍ර ලේඛණය ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස මට්ටමෙන් අනුක්‍රමික අංක පිලිවෙලින් ලේඛණගත කළ යුතු අතර කාර්යාල පිටපත එක් පොතකට පිටපත් 100ක් ඇතුළත් වන පරිදි පොත් වශයෙන් බැඳිය යුතුය.

❖ ඉ. කො. 115 ආකෘතිය

වාර්ෂික බදු මුදල් අයකර ගැනීමේ ලැයිස්තුව වේ. සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයකම එක් එක් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය වෙනුවෙන් පිටපත් 02 න් යුත් ලැයිස්තුවක් බැගින් සකස් කළ යුතුය.

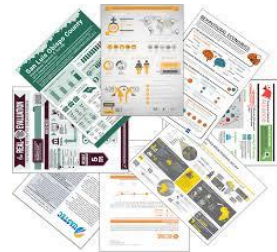
❖ බදුකර සුවිය (ඉ.කො 61)

යම් බදුකරයක් හෝ වාර්ෂික අවසරපත්‍රයක් සංශෝධනය කිරීමෙන් මහභූමි නොයෑම පිණිස අවසරපත්‍ර සුවියක් පවත්වාගත යුතුය. එහි අවසරපත්‍රයක බදු මුදල සංශෝධනය කළ යුතු වර්ෂය සටහන් කරගත යුතුය. ඒ අනුව ඒ ඒ වර්ෂයේ ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතු බදු පිළිබඳ දැනගත හැකි අතර, ඊට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමටද හැකිය.

❖ පාලන ගිණුම හා හිඟ පාලන ගිණුම (වාර්ෂික අවසරපත්‍ර)

දීර්ඝකාලීන බදු වලදී මෙන්ම වාර්ෂික බදු මුදල් අයකිරීම යටතේ වර්ෂයට අදාළ අයකිරීම් සටහන් කිරීම සඳහා පාලන ගිණුමක්, හිඟ වාර්ෂික මුදල් අයකිරීම සටහන් කිරීම සඳහා හිඟ පාලන ගිණුමක් යොදා ගත යුතු වේ.

මේ සම්බන්ධයෙන් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ චක්‍රලේඛ අංක 96/5 හි ඇමුණුම 04 හා 06 පරිශීලනය කරන්න.

22 අවසරපත්‍ර අවලංගු කිරීම

කුමන හෝ බදු පදනමක් මත ලබාදී ඇති ඉඩමක් හුක්නි විදීමට බදු ලැබුම්කරුවන්ට අයිතිය ඇත්තේ ඔහු විසින් බදු මුදල් ගෙවා ඇති කාලය සඳහා පමණි. බදු මුදල් ගෙවා ඇති කාලය ඉකුත් වීමෙන් පසුවද යම් අයෙකු විසින් ඉඩම හුක්නි විදිනු ලබයි නම් ඊළඟ ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග වන්නේ එක්කෝ බදු මුදල් අයකර ගැනීමය. නැතහොත් අවරපත්‍රය අවලංගු කර ඉඩම ආපසු ලබා ගැනීමය.

යම් ඉඩමක් සඳහා ලබා දී ඇති වාර්ෂික අවසරපත්‍රයක් වාර්ෂිකව දීර්ඝ කළයුතුය. කෙසේ නමුත් එසේ දීර්ඝ කිරීමකින් තොරව යමෙකු විසින් තවදුරටත් ඉඩම හුක්නි විදිනම් මූලික පියවරක් වශයෙන් නියමිත බදු මුදල අයකර අදාළ අවසරපත්‍රය දීර්ඝකර දීමට පියවරක් ගත යුතුයි. ඒ සඳහා ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 10 අනුව බදු ගෙවා නොමැති අවසරපත්‍රකරු වෙත ලිපියක් යැවිය යුතුය. ඒ අනුව මුදල් ගෙවනු ලැබුවහොත් නියමිත සටහන් තබා ගැනීමෙන් අවසරපත්‍රය අලුත්කර දිය යුතුය. එසේ නොකලහොත්, එනම් නියමිත දින වන විට බදු මුදල් ගෙවීමට හෝ යම් ප්‍රතිචාරයක් දැක්වීම හෝ අවසරපත්‍රකරු විසින් සිදු නොකලහොත් බදු ලැයිස්තුවේ සටහනක් තබා එම අයට එරෙහිව ක්‍රියා කිරීම සඳහා ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 10 පිටපත සමඟ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 96/5 චක්‍රලේඛයේ ඇමුණුම 11 හි මුල් පිටපත නියමිත ඉඩම් ලිපිකරු වෙත භාරදිය යුතුය. ඒ අනුව ඉදිරි කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ උපදෙස් ලබාගත යුතුයි.

කොන්දේසි කඩ කරන තැනැත්තන්ගේ අවසරපත්‍ර සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කළ යුත්තේ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ 106 වන වගන්තියේ සිට 119 වන වගන්තිය දක්වා ක්‍රියා මාර්ග වේ. වාර්ෂික අවසරපත්‍රයක අඩංගු කොන්දේසි අනුව මසක කල් දීමකින් පසුව අවසරපත්‍රයක් අවලංගු කිරීමට අවකාශය ඇත.

එසේ වුවද කොන්දේසි කඩකර ඇති අයගේ අවසරපත්‍රයක් අවලංගු කිරීම පනතේ දක්වා ඇති ක්‍රියාපටිපාටි වලට අනුකූල විය යුතු හෙයින් බදු කොන්දේසි කඩකර නොමැති අයෙකුගේ අවසරපත්‍රයක් මසක කල්දීමකින් පමණක් අවලංගු කිරීම ප්‍රායෝගික නොවන හෙයින් මෙහිදී වඩාත් සුදුසු ක්‍රියාමාර්ගය වන්නේ අවසරපත්‍රයේ කාලසීමාව ඉක්මවා යනතුරු එය අළුත් නොකර සිටීමෙන් අවලංගු වීමට ඉඩ හැරීමයි. නමුත් එවැනි අවස්ථා වලදී අවසරපත්‍රය නැවත අළුත් නොකරන බවට අවසරපත්‍ර අවසරපත්‍රකරුට කල්තබා ලිඛිතව දන්වා සිටිය යුතුයි.

23 ගංගා ඇලදොල සඳහා රක්ෂිත ඉඩම්

ගංගා ඇලදොල සඳහා වූ රක්ෂිතබිම් මොනම හේතුවක් නිසාවත් බද්දට නොදිය යුතුය. එම රක්ෂිත පෙදෙස් අනවසරයෙන් අල්ලාගෙන තිබේ නම්, එම අනවසර අල්ලා ගැනීම සෝදාපාලුවට තුඩු නොදෙන්නේ නම් හා අනවසරයෙන් ඒ ඉඩම අල්ලාගෙන ඇති තැනැත්තා ඉවත් කිරීම ප්‍රායෝගික නොවන බව ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට සෑහීමකට පත්විය හැකිනම් පමණක් අනවසරයෙන් අල්ලාගෙන ඇති ඒ බිම් කොටසේ ඵලදාව ලබා ගැනීමේ අයිතිවාසිකම බලපත්‍රයක් පිට බදු දිය හැකිය.

කිසිම අවස්ථාවක බෝග වගාවන් සඳහා ඉඩ නොදිය යුතු අතර වරකට අවුරුද්දකට වැඩි කාලයක් සඳහා එබඳු බලපත්‍ර නිකුත් නොකර යුතුය. තවද ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් නියම කෙරෙන පස සංරක්ෂණ පියවරවල් බලපත්‍රලාභියා විසින් ගතයුතු බවට කොන්දේසියක් ද බලපත්‍රයට ඇතුළත් කළ යුතුය.

එබඳු බලපත්‍ර සඳහා ඉඩමේ දියුණු වටිනාකමෙන් 6% ගණනේ ගණන් බැලූ වාර්ෂික බද්දක් අයකළ යුතුය.

24 පාරවල් සඳහා රක්ෂිත ඉඩම්

පාරක් සඳහා රක්ෂිත භූමියක් මොනම හේතුවක් නිසාවක් ගොඩනැගිලි හෝ වෙන යම් ඉදිකිරීම් සඳහා හෝ වගා කටයුතු සඳහා හෝ බදු නොදිය යුතුය. (235, 236 පිටු ඉඩම් කාර්ය සංග්‍රහය ඉඩම් නියෝග 230) රක්ෂිත භූමියක් අනවරයෙන් අල්ලාගෙන ඇති කෙනෙකු ඉවත් කළ නොහැකි විටක එම ඉවත් කිරීම ප්‍රායෝගික නොවන්නේ නම් මිස පාරක් සඳහා රක්ෂිත භූමියක් බදු නොදිය යුතුය.

25 රජයේ ඉඩම් වෙත වාර්ෂික අවසරපත්‍ර හා බලපත්‍ර ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් නියමකොට ඇති බදු ප්‍රමාණයන්

බදු දීම	වාර්ෂික බදු කුලිය සඳහා පදනම	ප්‍රතිශෝධනය කළ හැකි වකවානුව
මහනගර සභා හෝ නගරසභා ප්‍රදේශයක පිහිටි රජයේ ඉඩමක් වාණිජ හෝ කාර්මික කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමට දෙන වාර්ෂික අවසරපත්‍රය	ප්‍රධාන තක්සේරුකරු විසින් තක්සේරු කෙරෙන පරිදි ඉඩමේ වත්මන් වෙළඳපොළේ වටිනාකමින් 4%	අවසරපත්‍රය අලුත් කරන්නේ නම් සෑම පස් අවුරුද්දකට වරක් ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුය.
ගම්සභා ප්‍රදේශයක රජයේ ඉඩමක් වාණිජ හෝ කාර්මික කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීමට දෙන වාර්ෂික අවසර පත්‍රය	ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් කෙරෙන තක්සේරුව පරිදි වත්මන් වෙළඳපොළේ වටිනාකමින් 4%	අවසරපත්‍රය අලුත් කරන්නේ නම් සෑම පස් අවුරුද්දකට වරක් ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුය.
රජයේ හිස් ඉඩම් තෘණ වගාව / වන වගාව / ඖෂධ පැළෑටි වගාව ආදිය සඳහා බදු දීම	ඉඩමේ නොදියුණු වටිනාකමෙන් 2%	තෘණ වගාව සඳහා අවුරුදු 5ක බද්දක් දෙනු ලැබේ. ඖෂධ වගාව හා වන වගාව සඳහා අවස්ථානුකූලව කාලය තීරණය කෙරේ. බදු සංශෝධනය නොකෙරේ.

තේ, රබර් හෝ පොල් ඉඩම් අනවසරයෙන් අල්ලාගත් විටක වාර්ෂික අවසරපත් නිකුත් කළහොත්	දියුණු වටිනාකමින් 6%	අවසරපත් අලුත් කෙරෙන්නේ නම් සෑම 05 අවුරුද්දකට වරක් ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුයි.
බදු දීම	වාර්ෂික බදු කුලිය සඳහා පදනම	ප්‍රතිශෝධනය කළ හැකි වකවානුව
රක්ෂිත ඉඩම් අනවසරයෙන් අල්ලා ගත් විට	ඉඩමේ දියුණු වටිනාකමින් 6%	අවසරපත් අලුත් කෙරෙන්නේ නම් සෑම 05 අවුරුද්දකට වරක් ප්‍රතිශෝධනය කළ යුතුයි.
රක්ෂිත හැර රජයේ වෙනත් ඉඩම් වලින් ඵලදාව ලබා ගැනීම සඳහා බලපත්‍ර	ඉඩමේ දියුණු වටිනාකමින් 4%	ප්‍රතිශෝධනය කරනු නොලැබේ.(බලපත්‍රය නිකුත් කෙරෙන්නේ වර්ෂයක් සඳහා පමණි)
අත්පත් කරගත් ඉඩම් කොටසකින් ඵලදාව ලබා ගැනීම සඳහා දෙන බලපත්‍රය	අත්පත්කරගත් මිලෙන් 6%	ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ.
පාරවල් හා ගංගා ඇළදොළ සඳහා රක්ෂිත ඉඩම්වලින් ඵලදාව ලබා ගැනීම සඳහා බලපත්‍ර	ඉඩමේ දියුණු වටිනාකමින් 6%	ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ.
රජයේ ගංගා ඇළදොළවල ජලය හැරවීම ආදිය සඳහා	අ) ජලය අවශ්‍යව ඇත්තේ	අවසර පත්‍රය නිකුත් කෙරෙන්නේ අවුරුදු 10 කටය.

<p>ආඥාපනතේ 77 වගන්තිය යටතේ දෙනු ලබන අවසරපත්‍රය (ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්ගේ 2010/2 ව්‍යවස්ථාපිත පරිදි)</p>	<p>ගෙදරදොරේ භාවිතය සඳහා හෝ වගා කටයුතු සඳහා නම් වර්ෂයකට රු. 500</p>	<p>බදු කුලිය ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ.</p>
<p>බදු දීම</p>	<p>වාර්ෂික බදු කුලිය සඳහා පදනම</p>	<p>ප්‍රතිශෝධනය කළ හැකි වකවානුව</p>
	<p>ආ) ජලය අවශ්‍යව ඇත්තේ බලශක්තිය නිපදවීම සඳහා නම්,</p>	
	<p>i) ජල විදුලි යෝජනා ක්‍රමය සම්ප්‍රේෂණ මාර්ග පද්ධතියකට ඇතුළත් ප්‍රදේශයෙන් බැහැරව පිහිටි හෝ පිහිටුවීමට නියමිත යෝජනා ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් වූ විට ස්ථාපිත ධාරිතාවය කිලෝ වොට් එකකට වසරකට රු. 100 ගාස්තුවක්</p>	<p>අවසර පත්‍රය නිකුත් කෙරෙන්නේ අවුරුදු 10 ටය, බදු කුලිය ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ</p>
	<p>ii) විදුලිබලය සැපයීමට විදුලිබල මණ්ඩලයට පුළුවන් කම තිබියදී පාරිභෝගිකයා තමාගේම යෝජනා ක්‍රමයකින් ජල</p>	<p>අවසර පත්‍රය නිකුත් කෙරෙන්නේ අවුරුදු 10 කටය, බදු කුලිය ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ</p>

	විදුලි බලය ලබා ගැනීමට කැමැත්ත දක්වන විට ස්ථාපිත ධාරිතාවය කිලෝ වොට් එකකට රු.100 ගාස්තුව 25% කින් වැඩිවිය යුතුය.	
බදු දීම	වාර්ෂික බදු කුලිය සඳහා පදනම	ප්‍රතිශෝධනය කළ හැකි වකවානුව
පාරවල්, ජල මාර්ග, නල මාර්ග, සහ විදුලි බල සම්ප්‍රේෂණ මාර්ග ඉදිකිරීම සඳහා රජයේ ඉඩම් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ පහසුකම් ප්‍රදානය කිරීම	වර්ෂයකට රු. 10 ක නාමමාත්‍ර බදු කුලියක්	ප්‍රතිශෝධනය නොකෙරේ

